

CENTRUL NAȚIONAL ANTICORUPȚIE

PROGRAM DE DEZVOLTARE STRATEGICĂ PENTRU ANII 2020-2023

www.cna.md

CUPRINS:

I. INTRODUCERE

II. MISIUNEA CENTRULUI NAȚIONAL ANTICORUPȚIE

III. ANALIZA MEDIULUI INTERN

3.1 Management și resurse umane

3.2 Procesul decizional, comunicarea și tehnologiile informaționale

3.3 Gestionarea sistemului de petiționare/Linia Națională Anticorupție

3.4 Planificarea financiară, achizițiile

3.5 Sistemul de control intern managerial, auditul intern

3.6 Evaluarea proceselor operaționale

IV. ANALIZA MEDIULUI EXTERN ȘI IMPACTUL ACESTUIA

V. OBIECTIVELE GENERALE ȘI DE DEZVOLTARE STRATEGICĂ, PRIORITĂȚILE ȘI ACȚIUNILE PE TERMEN MEDIU

VI. MONITORIZARE ȘI EVALUARE

VII. RISCURILE CARE POT INFLUENȚA REALIZAREA OBIECTIVELOR PROGRAMULUI DE DEZVOLTARE STRATEGICĂ

VIII. ANEXE

Anexa 1. Analiza swot în evaluarea mediului intern și extern

Anexa 2. Structura și efectivul-limită al Centrului Național Anticorupție

Anexa 3. Organigrama CNA

Anexa 4. Cadrul juridic național și internațional privind prevenirea și combaterea corupției

Anexa 5. Lista proiectelor de asistență externă actuale și planificate

ACRONIME

RM	Republica Moldova
UE	Uniunea Europeană
CNA	Centrul Național Anticorupție (Centru)
ARBI	Agencia de Recuperare a Bunurilor Infracționale
DGT “Nord”	Direcția generală teritorială Nord
DGT „Sud”	Direcția generală teritorială Sud
DT „Centru”	Direcția teritorială Centru
CLEP	Proiectul comun al Uniunii Europene și Consiliului Europei «Controlul Corupției prin Aplicarea Legii și Prevenire»
PNUD	Proiectul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare
TWINNING	Proiectul Uniunii Europene “Suport în consolidarea capacităților operaționale ale organelor de drept din Republica Moldova în domeniul prevenirii și investigării infracțiunilor de corupție”
GRECO	Grupul de State Împotriva Corupției
OECD	Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică
ACN	Rețeaua Anticorupție pentru Europa de Est și Asia Centrală
OLAF	Oficiul European de Luptă Antifraudă
RAI	Secretariatul Inițiativei Regionale Anticorupție
SNIA	Strategia Națională de Integritate și Anticorupție pentru ani 2017-2020
HG	Hotărâre de Guvern
REI	Registru de evidență a infracțiunilor
IT	Tehnologii Informaționale
LNA	Linia Națională Anticorupție
PDS	Program de Dezvoltare Strategică pentru anii 2020 – 2023
TIC	Tehnologia informației și comunicațiilor
EPAC	Partenerii Europei Împotriva Corupției
UNODC	Oficiul Națiunilor Unite pentru Droguri și Criminalitate
IAACA	Asociația Internațională a Autorităților Anticorupție
IACA	Academia Internațională Anticorupție
BAMIN	Rețeaua Balcanică Inter-instituțională de Management al Bunurilor
ONU	Oficiul Națiunilor Unite
ASI	Activitate Specială de Investigație
SIENA	Aplicația rețelei securizate de schimb informațional (Secure Information Exchange Network Application)
SFS	Serviciul Fiscal de Stat
ANI	Autoritatea Națională de Integritate
PA	Procuratura Anticorupție
ONG	Organizație neguvernamentală
UNCAC	Convenția Națiunilor Unite Împotriva Corupției

INTRODUCERE

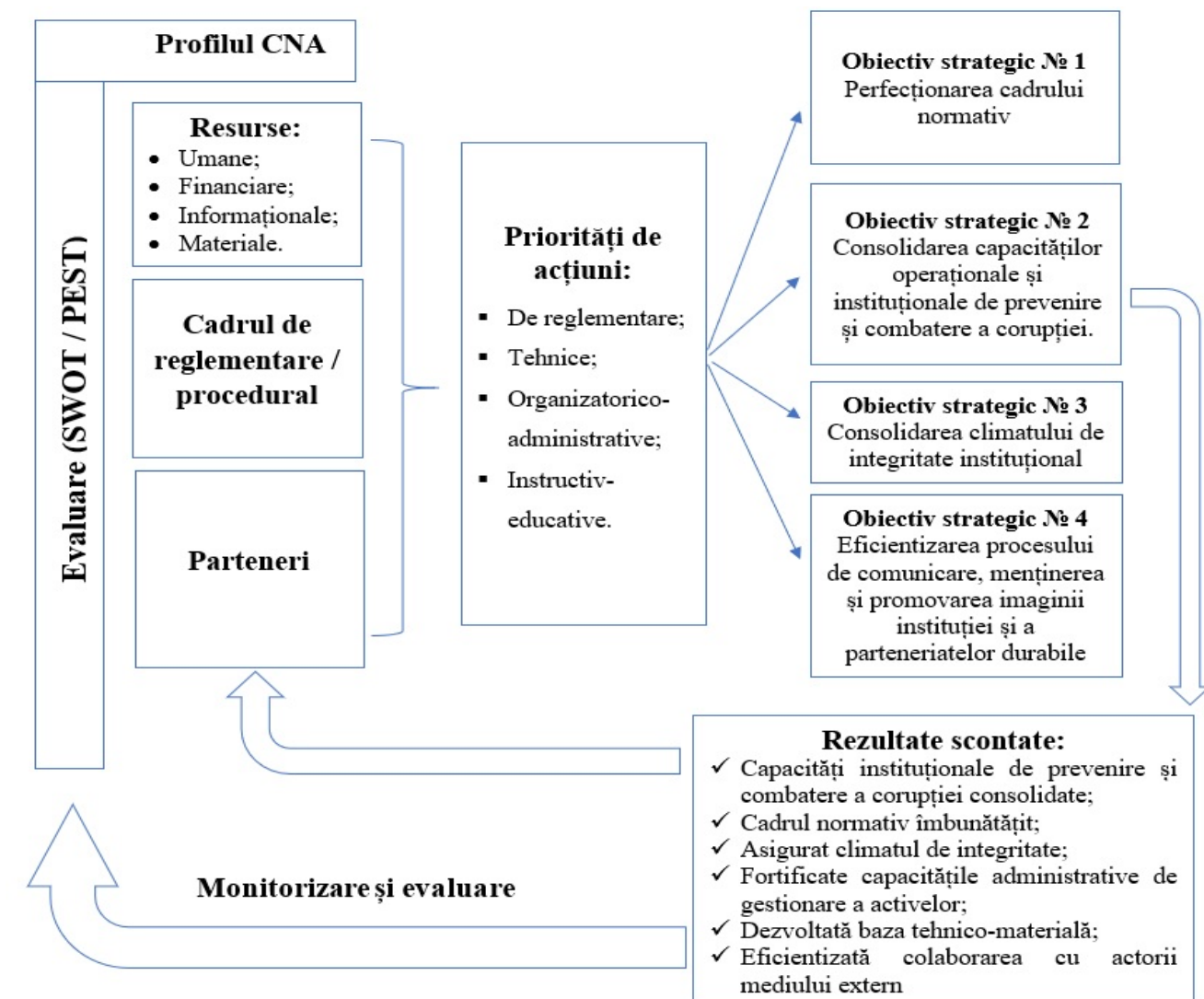
Programul de dezvoltare strategică pentru anii 2020-2023 (în continuare - PDS) constituie un document de planificare managerială și strategică a activității Centrului Național Anticorupție pentru următorii patru ani.

Prezentul document este elaborat în vederea realizării priorităților Pilonului III al Strategiei Naționale de Integritate și Anticorupție pentru anii 2017-2020, aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr.56 din 30.03.2017 și a Planului de acțiuni al Guvernului pentru anii 2020 - 2023 aprobat prin Hotărârea de Guvern nr.636 din 11.12.2019, și va contribui la eficientizarea activității instituției.

Scopul PDS constă în descrierea situației curente în ceea ce privește capacitățile Centrului de a realiza **misiunea**, precum și identificarea lacunelor în activitate, inclusiv cu înaintarea propunerilor de remediere și înlăturare ale acestora.

Componentele-cheie ale PDS sunt: descrierea profilului CNA și analiza mediului în care operează entitatea; stabilirea obiectivelor strategice de consolidare a capacităților instituționale și a priorităților de acțiuni în vederea atingerii rezultatelor scontate, mecanismul de monitorizare și evaluare.

Cadrul logic al Programului de Dezvoltare Strategică

II. MISIUNEA CENTRULUI NAȚIONAL ANTICORUPȚIE

Centrul Național Anticorupție este un organ specializat în prevenirea și combaterea corupției, a actelor conexe corupției și a faptelor coruptibile.

Centrul are misiunea de a reduce corupția în Republica Moldova prin aplicarea riguroasă a cadrului normativ și instituțional de prevenire și combatere a corupției, consolidând sistemul național de integritate și sporind încrederea cetățenilor în statul de drept.

În vederea realizării misiunii, Centrul este investit, prin Legea nr.1104 din 06.06.2002, cu următoarele atribuții:

a) prevenirea, depistarea, cercetarea și curmarea contravențiilor și infracțiunilor de corupție și a celor conexe corupției, precum și a faptelor coruptibile;

d) efectuarea expertizei anticorupție a proiectelor de acte normative, precum și a altor inițiative legislative, prezentate în Parlament, în vederea corespunderii lor cu politica statului de prevenire și combatere a corupției;

e) efectuarea evaluării integrității instituționale în condițiile Legii nr.325 din 23.12.2013 *privind evaluarea integrității instituționale*, monitorizarea implementării planurilor de integritate și aprecierea progreselor realizate;

f) efectuarea analizei operaționale și strategice a actelor de corupție, a actelor conexe corupției și a faptelor coruptibile, a informației privind studiile analitice ale fenomenului corupției;

g) recuperarea bunurilor infracționale.

Centrul dispune de independență organizațională, funcțională și operațională în condițiile stabilite de lege și își desfășoară activitatea pe principiile: legalității, independenței, imparțialității, aplicării prioritare a metodelor de prevenire a corupției față de cele de combatere, respectării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, oportunității, îmbinării metodelor și mijloacelor publice și secrete de activitate, îmbinării conducerii unipersonale și colegiale, colaborării cu alte autorități publice, cu organizații obștești și cu cetățenii.

III. ANALIZA MEDIULUI INTERN

3.1. MANAGEMENTUL RESURSELOR UMANE

Resursele umane reprezintă una dintre cele mai valoroase și strategice investiții ale unei instituții, prin intermediul cărora continuă a fi realizate obiectivele și sarcinile de bază ale acesteia. Promovarea și implementarea unui management eficient al resurselor umane în cadrul Centrului asigură realizarea obiectivelor strategice.

Structura organizatorică a Centrului și efectivul-limită, în număr de 359 de unități, este aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr.34 din 11.03.2016, cu modificările ulterioare.

Centrul este condus de un director. Directorul Centrului este numit în funcție de Parlament cu votul majorității deputaților aleși, pentru un mandat de 5 ani, fără posibilitatea numirii pentru un alt mandat. În exercitarea atribuțiilor sale, directorul este asistat de doi adjuncți, numiți în funcție de Parlament, la propunerea directorului, pe perioada mandatului directorului. Selectarea candidaților la funcția de director-adjunct se face în bază de concurs, organizat de către director, în procesul de evaluare fiind atrași reprezentanți ai societății civile sau ai mediului academic.

Conducerea colegială a Centrului este exercitată de către Colegiu. Din componența Colegiului Centrului fac parte: directorul, adjuncții lui, șefii subdiviziunilor Centrului (cu statut de direcție generală), procurorul-șef al Procuraturii Anticorupție sau adjunctul acestuia, conform competențelor, președintele Autorității Naționale de Integritate, un reprezentant al Comisiei parlamentare de profil, care este și reprezentant al fracțiunii de opoziție, un reprezentant desemnat de Guvern, un reprezentant al sindicatului Centrului, un reprezentant al societății civile, selectat prin concurs public de către comisia parlamentară de profil, un reprezentant al Consiliului Civil.

Colaboratorii Centrului sunt persoane angajate în funcție prin concurs, organizat de Comisia de concurs, acestora fiindu-le acordat grad special și titlul de funcționar public cu statut special. În cadrul Centrului, activează persoane cu funcții de demnitate publică, funcționari publici și personal, angajat în bază de contract, care desfășoară activități auxiliare.

Indicatori generali

Potrivit Statului de personal și Schemei de încadrare, în cadrul Centrului sunt incluse următoarele categorii de funcții: funcții de demnitate publică - 3, funcții publice cu statut special – 342, funcții publice - 5, posturi de deservire tehnică – 5, posturi auxiliare - 4.

Din totalul funcțiilor: 303 unități revin Aparatului Central; 26 de unități revin DGT “Nord”; 19 unități - DGT “Sud” și 11 unități - DT “Centru”.

În cadrul Centrului se aplică o politică de egalitate de șanse, în procesul de recrutare și gestionare a resurselor umane, cu toate acestea, raporturile de gen fiind reprezentate după cum urmează: 23% (79) – femei, 77% (263) – bărbați.

Angajarea tinerilor specialiști în cadrul Centrului, proces dezvoltat continuu în ultimii ani, influențează pozitiv structura profilului de vârstă a personalului. Astfel, pe parcursul anului 2019, vârsta medie a angajaților a constituit 36,4 ani.

Din numărul total de angajați: 316 sunt absolvenți ai instituțiilor de învățământ superior, iar 123 dețin și studii postuniversitare (116 - masteranzi și 7 - doctoranzi).

Pornind de la domeniile de activitate, a fost efectuată o analiză a structurii organizaționale a Centrului, cu examinarea distribuției obligațiunilor și a subordonării, astfel ca, printr-o abordare sistematică și metodică, să se efectueze evaluarea și formularea propunerilor de sporire a eficienței sistemului de planificare strategică, de adoptare a deciziilor, informare și comunicare.

Indicatori de instruire și perfecționare

Formarea profesională continuă este o modalitate de dezvoltare personală a angajaților și o investiție durabilă în dezvoltarea capitalului uman, cu impact asupra creșterii calității muncii.

În acest sens, prioritățile în domeniu vizează concepte precum: instruirea și perfecționarea continuă; valorizarea studierii non-formale și informale; asigurarea calității în formarea profesională; creșterea adaptabilității și facilitarea mobilității; consiliere și orientare profesională adecvată etc.

Printre obiectivele formării profesionale pot fi enumerate: inițierea persoanelor nou-angajate cu specificul activităților desfășurate de Centru, prin consolidarea cunoștințelor și deprinderilor specifice; obținerea unei calificări profesionale; perfecționarea pregătirii în vederea promovării și dezvoltării carierei profesionale.

Aceste obiective au fost atinse prin organizarea unor instruiți interne în cadrul fiecărei subdiviziuni sau asigurarea participării la diferite cursuri de formare profesională externă, prin formare individuală, inclusiv alte forme de pregătire continuă, promovate de către conducători.

Dezvoltarea profesională continuă a angajaților Centrului se realizează prin următoarele tipuri de instruire: internă (în cadrul Centrului), care prevede că programele de instruire sunt realizate pentru propriul personal și este organizată de Centru, achiziționând, în caz de necesitate, servicii de instruire externă (în afara Centrului).

Instruirea externă se realizează prin diferite forme de dezvoltare profesională, organizate în țară sau în străinătate, inclusiv: cursuri de instruire de diferită durată; stagii; seminare, ateliere, instruiți la distanță, conferințe, mese rotunde și alte forme de dezvoltare profesională.

Instruirea internă se realizează la locul de muncă și are loc în următoarele formate: tutelare, sub îndrumarea conducătorului direct sau a unui mentor, realizată pentru a facilita integrarea socioprofesională a angajatului debutant; rotație pe posturi, stagieri practice, realizate pentru a însuși noi deprinderi, necesare pentru exercitarea eficientă a sarcinilor de serviciu sau a unor atribuții cu un grad ridicat de complexitate și diversitate, față de cele exercitate anterior, în conformitate cu fișa postului.

În acest sens, pregătirea internă în cadrul Centrului are loc în conformitate cu Planul tematic de pregătire specială, aprobat anual de către fiecare subdiviziune. Astfel, în anul 2019, au fost desfășurate sesiuni de instruire internă în cadrul a 1581 de ore pentru 316 angajați.

În conformitate cu HG nr.121/2019 *"Cu privire la comanda de stat privind dezvoltarea profesională pentru anul 2019"* – 40 de angajați au fost delegați la cursuri de instruire externă în cadrul Academiei de Administrare Publică, beneficiind de instruiți în management și elaborarea programelor/proiectelor, prestarea serviciilor publice, integritatea funcționarilor publici, integrarea în funcția publică etc.

Subsidiar, angajații Centrului au participat la circa 70 de evenimente, inclusiv internaționale (reuniuni, seminare, instruiți, vizite de lucru), *cu preluarea* experiențelor avansate în domeniul anticorupție, aspect ce necesită susținut și în viitor.

Prin urmare, managementul resurselor umane este realizat prin implementarea metodelor moderne în domeniu. În ceea ce privește specializările existente la nivelul resurselor umane predomină pregătirea în domeniul științelor juridice; studii economice într-o proporție mai mică; alte specializări din domeniul relațiilor internaționale, sistemelor informatice, finanțe etc.

Procesul de dezvoltare profesională a angajaților a fost asigurat prin aplicarea consecventă a acțiunilor prevăzute în cadrul fiecărei etape a ciclului de instruire și a inclus: identificarea necesităților de dezvoltare profesională; planificarea procesului de dezvoltare profesională; organizarea și realizarea activităților de dezvoltare profesională; evaluarea activităților și a rezultatelor instruirii.

CONCLUZII:

- ☑ Managementul resurselor umane este organizat corespunzător, inclusiv prin implementarea metodelor moderne în domeniu;
- ☑ Personalul angajat a urmat programe de formare profesională continuă în domenii de interes precum: management, comunicare și relații publice, elaborarea și evaluarea politicilor publice, aplicarea și evaluarea managementului riscurilor, elaborarea proiectelor de acte normative etc., inclusiv au beneficiat de instruirii interne.

PROCESUL DECIZIONAL

Procesul decizional este punctul central al activității de management, întrucât se regăsește în toate funcțiile acestuia.

Sistemul decizional este ansamblul elementelor interdependente care determină elaborarea și fundamentarea deciziilor (sau ansamblul deciziilor adoptate și aplicate, structurate conform sistemului de obiective și configurației ierarhiei manageriale).

Realizarea procesului decizional în cadrul Centrului se desfășoară, după cum urmează:

La nivel superior, unitatea administrativă, reprezentată de conducerea Centrului (directorul și doi adjuncți) constă în emiterea de ordine și dispoziții privind problemele organizatorice, strategice și de importanță majoră, prioritățile de activitate ale instituției, organizarea structurală și funcțională, colaborarea cu alte instituții etc.;

La nivel mediu, reprezentată de conducerea subdiviziunilor independente (șefii de direcții generale, teritoriale, servicii și șeful unei agenții, adjuncții acestora) integrează metode și tehnici moderne de activitate menite să consolideze procesele operaționale întru atingerea obiectivelor instituționale, coordonarea și dirijarea activităților;

La nivel inferior, reprezentată de șefii de secții sau direcții din cadrul direcțiilor generale, teritoriale etc., presupune planificarea, organizarea și dirijarea proceselor de lucru, coordonarea directă a activităților subalternilor, monitorizarea și evaluarea rezultatelor de activitate ale acestora, înaintarea propunerilor de mențiune/sanționare etc.

În cadrul CNA, procesul decizional are loc prin îmbinarea conducerii unipersonale cu conducerea colegială. În acest scop, un rol semnificativ îl are Colegiul Centrului, care este abilitat să aprobe politicile de dezvoltare strategică, planurile de activitate și aprecierea periodică a rezultatelor activității instituției, indicatorii de performanță, precum și exercită și alte atribuții stabilite de Legea nr.1104/2002. Hotărârile Colegiului se adoptă, de regulă, în prezența conducătorilor de toate nivelurile, fiind create posibilități pentru schimb de opinii pe marginea problemelor abordate.

Subsecvent, în cadrul instituției activează Colegiul disciplinar, precum și sunt create diverse comisii și grupuri de lucru pe diferite domenii de activitate, cum ar fi: Comisia de concurs, Comisia managementul resurselor umane, grupuri de lucru întru discutarea propunerilor de amendare a cadrului normativ, de elaborare a proiectelor de acte normative, grupuri operative de lucru sau de instrumentare a cauzelor penale întru realizarea sarcinilor atribuite instituției.

Dat fiind că transparența procesului decizional este o componentă importantă în activitatea instituției, în cadrul CNA, prin Ordinul nr.3 din 16.01.2017, s-a aprobat Regulamentul cu privire la asigurarea transparenței în procesul decizional, care reglementează procedurile interne de adoptare a deciziilor în cadrul instituției și asigurare a transparenței în procesul dat.

Astfel, procesul decizional este asigurat prin informarea multilaterală a publicului referitor la proiectele de decizii și deciziile adoptate, inclusiv prin punerea la dispoziția părților interesate a proiectelor de decizii și a materialelor aferente acestora, examinarea și, după caz, implementarea recomandărilor înaintate, precum și publicarea pe pagina web a informațiilor în acest sens.

Totodată, CNA asigură transparența decizională prin consultare publică a proiectelor de acte normative pe care le elaborează și promovează prin plasarea acestora pe pagina web oficială a autorității la compartimentul „Transparența decizională”.

În vederea oferirii unei transparențe maxime în ceea ce privește mecanismul de elaborare și promovare a unui proiect de decizie, Centrul plasează pe pagina web oficială a instituției www.cna.md la compartimentul „Transparența decizională”, subcompartimentul „Proiecte elaborate” - informații suplimentare detaliate privind statutul proiectului și acțiunile ce au fost întreprinse de către Centru în implementarea legislației ce ține de asigurarea transparenței decizionale. Astfel, sunt făcute publice anunțurile privind inițierea elaborării/organizarea consultării proiectului de decizie, informațiile privind rezultatele consultărilor publice (sinteza recomandărilor parvenite din partea societății civile, procesele-verbale ale întrunirilor publice consultative), statutul proiectului (etapa la care se află proiectul sau decizia adoptată), precum și alte informații de interes public.

La fel, se întocmește anual și se publică pe pagina web Raportul anual privind asigurarea transparenței în procesul decizional în cadrul Centrului Național Anticorupție.

COMUNICAREA

Conform cadrului normativ în vigoare, orice entitate publică este obligată să creeze un sistem eficient și eficace de comunicare internă și externă, care asigură o circulație rapidă, completă și în termen a informațiilor, atât pe orizontală, cât și pe verticală, și invers pentru exercitarea de către angajați a atribuțiilor de serviciu.

O comunicare eficace, în interiorul instituției, contribuie la crearea unui climat organizațional motivant, iar barierele care apar pot fi depășite prin luarea de măsuri care să conducă la îmbunătățirea calității comunicării (un stil managerial deschis, stabilirea clară de reguli de comunicare, desemnarea unui responsabil de comunicare și elaborarea unei strategii, includerea programelor de training pentru dezvoltarea abilităților de comunicare).

La nivel instituțional comunicarea este asigurată eficient prin informarea obiectivă, coerentă și amplă a angajaților privind deciziile luate; prin furnizarea de către management (pe verticală) a informațiilor necesare angajaților pentru buna desfășurare a activităților; comunicarea și soluționarea problemelor, coordonarea activităților, realizarea sarcinilor și raportarea săptămânală privind activitățile desfășurate etc.

În vederea asigurării comunicării externe, în anul 2019, Centrul Național Anticorupție a continuat comunicarea cu publicul prin intermediul instrumentelor disponibile (comunicate/conferințe de presă, mese rotunde, interviuri oferite mass-media etc.), axându-se prioritar pe sporirea nivelului de informare a oamenilor și atragerea suportului acestora în lupta împotriva corupției, accentul de bază fiind pus pe faptul că „CNA este o instituție care vine să sprijine cetățeanul, apărându-i drepturile și interesele legale”.

Totodată, instituția s-a angajat să furnizeze informație de calitate publicului, să întreprindă toate măsurile rezonabile pentru a asigura obiectivitatea, corectitudinea și imparțialitatea diseminării informației de interes public. În acest sens, Centrul a utilizat oportunitățile de promovare a imaginii prin difuzarea comunicatelor de presă pe pagina web a instituției, prin plasarea acestora pe rețelele de socializare, în principal pe pagina de facebook a CNA, prin asigurarea participării la evenimente publice

ale conducerii, la conferințe de presă, emisiuni televizate, radio, campanii de informare, mese rotunde etc.

Astfel, în anul 2019, pe site-ul oficial al CNA au fost plasate 232 de comunicate de presă care au relatat activitățile Centrului pe parcursul perioadei menționate – operațiuni în desfășurare, rețineri în flagrant, interviuri, discursuri ale conducerii, rapoarte de activitate, campanii de informare, instruiți, materiale de sinteză. S-a participat la 27 de emisiuni televizate și radio, inclusiv la diferite posturi de televiziune, în cadrul cărora s-a vorbit despre prioritățile în activitatea CNA, despre schimbarea modului și metodelor de combatere și prevenire a corupției, despre schimbările efectuate în cadrul instituției la nivel de structură și redistribuire a forțelor.

În premieră, în comunicarea cu presa a fost introdusă „sinteza săptămânală a CNA” – informație care prezintă activitatea celor mai importante subdiviziuni ale Centrului pentru o săptămână. A fost mediatizată pe larg Linia Națională Anticorupție, fiind organizat și un eveniment public care a reunit toate autoritățile care dispun de „linii anticorupție”. Informarea permanentă a condus la o creștere substanțială a numărului de apeluri la LNA a Centrului, acesta practic dublându-se față de anii precedenți.

De menționat că numărul de vizitatori unici și urmăritori ai paginii de Facebook a CNA a crescut față de anul 2018. La sfârșitul anului 2019 având 8.958 de urmăritori și 8.486 de aprecieri, impactul postărilor lunare variind între 11.600 și 405.000 de vizualizări. Pagina de Instagram a CNA a acumulat 801 urmăritori.

Comunicarea interinstituțională eficientă presupune existența unor principii clare, utilizarea unor mijloace și asigurarea bunei funcționări a rețelelor de comunicare existente. Aceste elemente impun legiferarea rețelelor de comunicare informală, promovarea unor platforme comune de cooperare și promovare a unei comunicări externe flexibile, multifuncționale, instrumentară și orientată spre o cooperare eficientă.

În aceste circumstanțe se prezumă că un Concept de comunicare instituțională ar putea asigura și eficientiza procesul de comunicare internă și externă, prin realizarea principalelor elemente ale procesului de comunicare, care ar avea impact pozitiv atât asupra imaginii instituției, cât și asupra proceselor de cooperare interinstituțională.

Totodată, domeniul comunicării poate fi consolidat prin menținerea și promovarea unor rigori care pot influența pozitiv imaginea instituțională, precum:

Veridicitatea – operarea doar cu fapte veridice;

Transparența – tendința de deschidere la nivel intern și extern;

Continuitatea – desfășurarea continuă a comunicării instituționale;

Integritatea – asigurarea și promovarea integrității profesionale și instituționale.

Parteneriatele intersectoriale:

Parteneriatul intersectorial este parte componentă a comunicării externe, care integrează cooperarea între diferite sectoare în vederea eficientizării activităților desfășurate și sporirea performanței în lupta cu corupția.

Pilonul VII „Sectorul privat” al Strategiei Naționale de Integritate și Anticorupție (SNIA) pentru anii 2017-2020 relevă faptul că costurile corupției în sectorul privat sânt enorme, afectând calitatea bunurilor achiziționate/livrate și a serviciilor prestate, competitivitatea și regulile economiei de piață, procesul investițional și bugetul public național. Mita plătită de agenții economici și clientelismul în

obținerea contractelor de achiziții publice determină creșterea frauduloasă a costurilor acestor contracte în detrimentul calității serviciilor prestate și a bunurilor livrate.

Totodată, la *Pilonul VIII* al SNIA este reliefat faptul că societatea civilă și mass-media au un rol important în sistemul național de integritate ce poate contribui la implementarea eficientă a Strategiei prin monitorizare independentă și imparțială, dar și prin informarea echidistantă a societății despre deficiențele din sistem.

Astfel, aceste sectoare prin asociere cu instituțiile anticorupție, pot contribui la reducerea semnificativă a fenomenului corupției în sectorul public și privat; consolidarea recuperării și returnării bunurilor ilicite; promovarea unui mediu de afaceri concurențial, corect, bazat de standarde de integritate, creșterea încrederii societății în instituțiile statului; promovarea și consolidarea măsurilor anticorupție la nivel național și cooperarea eficientă pe domeniul anticorupție; îmbunătățirea imaginii; elaborarea și implementarea eficientă a politicilor anticorupție etc.

Indicii vizați pot fi atinși prin crearea unor parteneriate eficiente dintre CNA, organizațiile neguvernamentale și sectorul privat sau prin dezvoltarea unor platforme de cooperare națională și internațională în acest sens.

Unul din principalele obiective pentru care se realizează aceste parteneriate intersectoriale, între organizații neguvernamentale și cele din sectorul public sau privat este creșterea eficacității pe domeniul prevenirii și combaterii corupției, dar și recuperării bunurilor obținute pe cale infracțională.

Crearea și menținerea parteneriatelor viabile este un proces complex și implică un șir de acțiuni precum: colaborare și comunicare eficientă; negociere; facilitare și mediere; lucrul în echipă; schimb de informații și experiențe; integrare și cooperare; evaluare și monitorizare a activităților etc.

Astfel, în vederea stabilirii și menținerii unei colaborări și comunicări eficiente pe domeniul de competență, CNA are încheiate 133 acorduri de colaborare/convenții cadru cu diverse entități publice din țară.

Totodată, întru promovarea unor parteneriate intersectoriale în anul 2018, CNA și Consiliul Concurenței a lansat „Platforma de cooperare cu sectorul privat”, scopul căreia constă în stabilirea unei comunicări eficiente cu reprezentanții mediului de afaceri, în vederea promovării principiilor de integritate și onestitate.

Comunicarea și cooperarea la nivel internațional:

Comunicarea în mediul internațional prin cooperare eficientă și durabilă este un proces prin care principalii actori (instituții/organizații/organisme internaționale etc.) interacționează în vederea promovării unor scopuri comune.

Unul din obiectivele prioritare ale Centrului Național Anticorupție reprezintă consolidarea relațiilor de colaborare cu instituțiile/organizațiile similare de peste hotare, misiunile diplomatice și consulare acreditate în Republica Moldova, cu organizațiile/instituțiile străine, regionale și internaționale, statele membre ale Uniunii Europene și alți donatori (parteneri externi de dezvoltare).

Acest obiectiv este realizat în special prin intermediul acordurilor de colaborare semnate de către Centru cu organizațiile/instituțiile străine, regionale și internaționale, care permit efectuarea unui schimb de informații și experiență în domeniul prevenirii și combaterii corupției. Actualmente, CNA are

semnate 59 de tratate, dintre care 13 multilaterale (inclusiv: 10 interstatale; 2 interinstituționale, 1 interguvernamental) și 46 - bilaterale (interinstituționale).

Totodată, colaboratorii Centrului participă la diferite **evenimente** (ateliere, mese rotunde, seminare, școli de vară etc.) atât în țară, cât și peste hotare, în vederea preluării bunelor practici în implementarea standardelor internaționale în domeniile de competență ale Centrului.

CONCLUZII:

- ☑ CNA dispune de un proces decizional transparent și participativ, care se bazează pe principii de coordonare a actelor adoptate la toate etapele, cu antrenarea activă a tuturor subdiviziunilor interesate. Totodată, la nivel instituțional este asigurat procesul de consultare a proiectelor de acte normative cu societatea civilă;
- ☑ Procesul de comunicare la nivel instituțional se fundamentează pe încredere și decizii consultate; pe crearea și menținerea unui climat de muncă deschis, favorabil dezvoltării personalității fiecăruia, care să conducă la existența unor relații bune între angajații aceștia și conducere;
- ☑ Comunicarea intersectorială eficientă asigură atingerea obiectivelor strategice ale Centrului, aspect ce necesită a fi impulsionat, inclusiv prin semnarea acordurilor de colaborare;
- ☑ Comunicarea și cooperarea la nivel internațional este bine fundamentată și consolidată.

TEHNOLOGIILE INFORMAȚIONALE ȘI DE COMUNICAȚII, BAZA TEHNICO-MATERIALĂ:

Tehnologia informației și a comunicațiilor este o componentă importantă în dezvoltarea capacităților instituționale de modernizare și digitalizare a proceselor operaționale, dar și vulnerabilă în același timp, fapt care impune implementarea unor măsuri de asigurare a securității, integrității, fiabilității, exactității, veridicității și disponibilității datelor.

De menționat că TIC este constituită din echipamente necesare prelucrării informației și comunicării ei, inclusiv din software-ul necesar pentru obținerea informațiilor și transmiterea lor etc.

Componentele software utilizate în cadrul CNA sunt limitate, în marea majoritate constând în aplicații care nu sunt dedicate nemijlocit automatizării proceselor de lucru specifice domeniilor prioritare ale instituției.

La nivelul platformei tehnologice, CNA dispune de o rețea cu servere și stații de lucru care necesită o modernizare în conformitate cu standardele naționale aprobate. Necăutând la faptul că la nivelul CNA este aprobată o Politică de securitate a datelor cu caracter personal, este necesar de a elabora și implementa un Sistem de Management al Securității informației, în care ar fi definite clar responsabilitățile, obiectivele și principiile aplicate pentru implementarea securității informației.

Astfel, gestionarea TIC devine un domeniu important, ce necesită reglementat și controlat, deseori mult mai minuțios decât oricare alte activități, pentru care există și se aplică anumite norme, standarde, proceduri etc.

Baza tehnico-materială este o componentă importantă în cadrul CNA și este o precondiție care poate asigura buna funcționare a subdiviziunilor, prin dotări cu echipamente corespunzătoare. Dimensiunile, structura și nivelul de asigurare a bazei tehnico-materiale, inclusiv a componentei TIC determină, influențează și contribuie la obținerea rezultatelor planificate. Astfel, printr-o dotare corespunzătoare procesele operaționale se pot realiza și evolua la nivel de entitate.

Dezvoltarea bazei tehnico-materiale în cadrul CNA se realizează din contul mijloacelor bugetare și a surselor extrabugetare (din cadrul unor proiecte de finanțare externe).

Analiza preliminară a bazei tehnico-materiale, inclusiv a celei TIC, relevă unele deficiențe, precum lipsa sau funcționalitatea depășită a unor programe/sisteme de interacțiune internă, inclusiv funcționalitatea depășită a unor mijloace tehnice din dotare. Acest fapt limitează accesul angajaților la instrumente și resurse corespunzătoare/performante necesare exercitării activităților de serviciu, inclusiv face dificilă deconspirarea unor scheme infracționale bine organizate, documentarea cărora necesită investigații speciale și mijloace tehnice performante.

Din aceste considerente, se impune substituirea treptată și dezvoltarea bazei tehnico-materiale, modernizarea infrastructura TIC prin: asigurarea cu echipamente de rezervă și renovarea permanentă a tehnicii de calcul, inclusiv a mijloacelor tehnice din dotare.

În Figura 1 este prezentată diagrama tehnicii de calcul utilizate în cadrul CNA, după anul de producere.

Figura 1

Concomitent, este necesară procurarea și utilizarea celor mai bune soluții software atât pentru procesele administrative interne, cât și pentru activitatea specifică desfășurată de CNA. Totodată, este esențial modificarea paradigmei de activitate a CNA și tranziția spre documentul electronic, cu utilizarea infrastructurii de semnătură digitală. Acest lucru ar permite automatizarea proceselor de lucru ale CNA și va furniza mecanisme necesare pentru monitorizarea și gestionarea acestora, precum și schimbul reciproc de date cu alte entități.

CONCLUZII:

- ☑ Dezvoltarea componentei TIC a Centrului Național Anticorupție prin implementarea celor mai bune practici atât pe partea de hardware, cât și pe partea de software. este una parțial dezvoltată iar dezvoltarea ei constituie un obiectiv prioritar de consolidare și asigurare a creșterii durabile a conceptului IT la nivel instituțional, care implică responsabilități suplimentare;
- ☑ Este necesar implementarea unor soluții automatizate pentru toate procesele de lucru;
- ☑ Revizuirea documentelor de politici privind asigurarea sistemului de management a securității informației.

3.3 GESTIONAREA SISTEMULUI DE PETIȚIONARE/LINIA NAȚIONALĂ ANTICORUPȚIE

SISTEMUL DE EVIDENȚĂ ȘI GESTIONARE A PETIȚIILOR

În conformitate cu prevederile art.52 al Constituției Republicii Moldova „cetățenii au dreptul să se adreseze autorităților publice prin petiții formulate numai în numele semnatarilor”.

Dreptul la petiționare este un drept fundamental, care este garantat de stat, respectat și promovat de către toate entitățile publice, prin instituirea un sistem propriu de petiționare în corespundere cu prevederile *Codului administrativ* nr.116 din 19.07.2018.

Examinarea petițiilor este o etapă importantă de promovare și respectare a drepturilor fundamentale ale cetățenilor, inclusiv de identificare a potențialelor riscuri sau încălcări care pot apărea și nemulțumi cetățenii.

Evidența petițiilor, respectarea termenilor de soluționare, centralizarea problematicilor abordate de către cetățeni sau instituții din țară, se realizează de către Secția secretariat și arhivă.

Potrivit informației Secției secretariat și arhivă, pe parcursul anului 2019, în cancelaria CNA au fost înregistrate **51.879** de materiale (solicitări/interpelări, răspunsuri, rapoarte, ordine/dispoziții, faxograme etc.), dintre acestea: **13.013** constituie solicitări și interpelări; **3.491** de adresări ale cetățenilor.

Figura 2

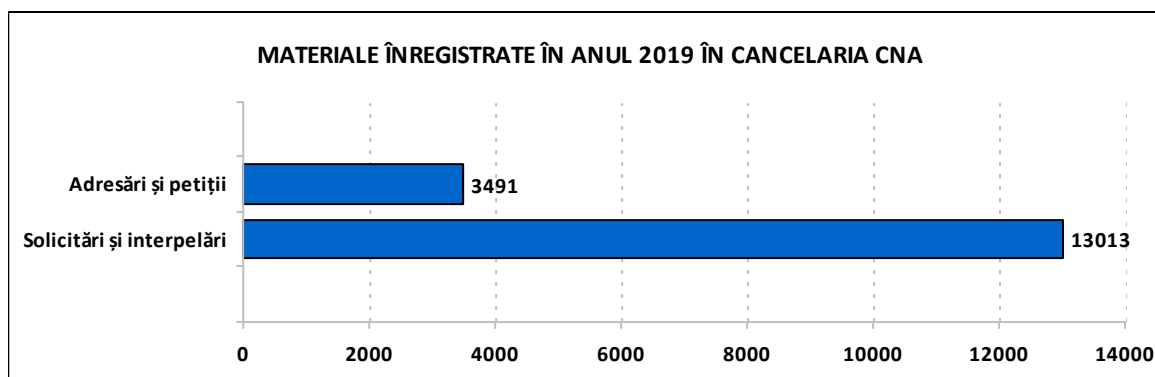

Figura 3

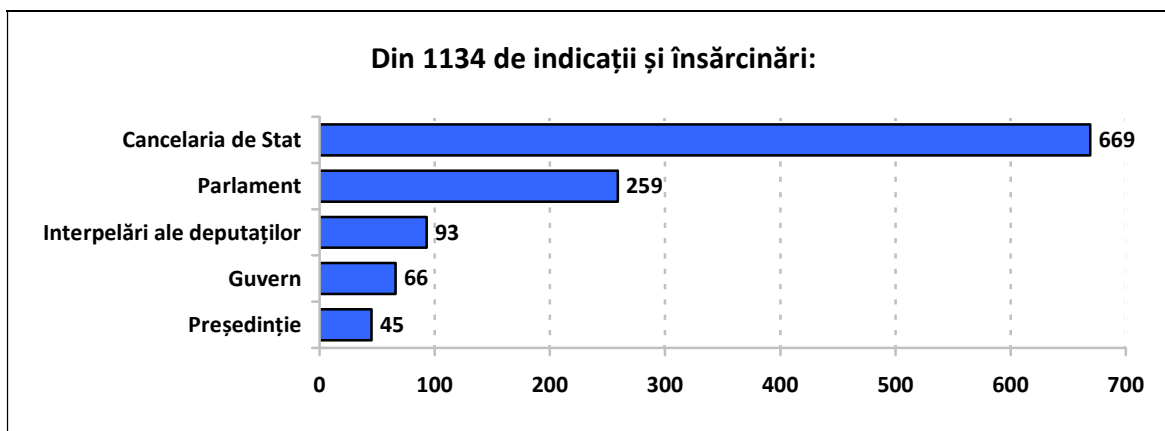
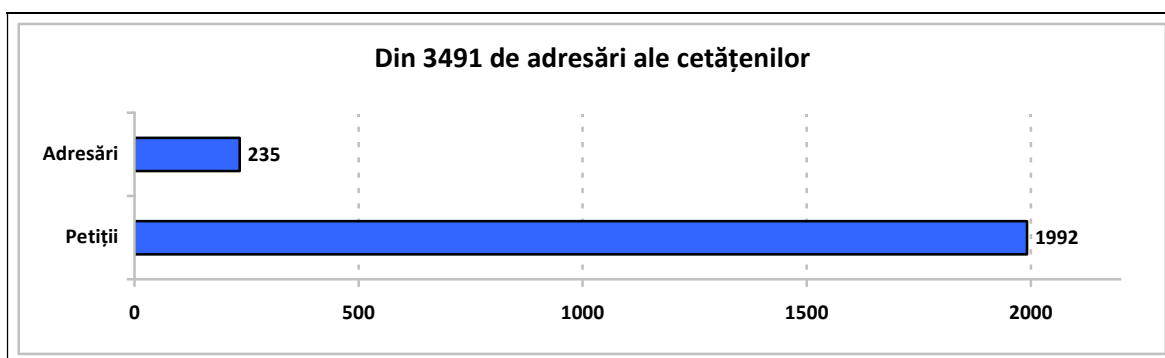

Figura 4

Totodată, pe parcursul anului 2019 - 47 de persoane au fost primite în audiență, iar 676 de petiții înregistrate în Cămară, care nu țineau de competența CNA, de către SMO au fost remise altor organe conform competenței acestora.

Una din problemele specifice sistemului de petiționare la nivel instituțional este lipsa fluxului automatizat și electronic a documentelor și funcționalități limitate a sistemului actual de evidență a Cămarăi.

Sistemul de management al documentelor din cadrul CNA necesită a fi perfecționat ca să asigure administrarea și gestionarea documentelor, în format electronic, emise în cadrul instituției sau intrate din exterior, de la momentul creării, executării până la arhivare.

Prin urmare, dezvoltarea unui Sistem de management al documentelor ar permite: gestiunea sigură și controlată a documentelor pe toată durata ciclului, acces rapid la informație, o circulație controlată a documentelor, acestea fiind adresate automat numai persoanelor care au acces la acel document; posibilitatea de distribuire a în sarcinilor în format electronic; asigurarea unui grad înalt de confidențialitate a datelor; eficientizarea muncii angajaților, ca urmare a structurării documentelor și formei de stocare, posibilității creării, modificării și regăsirii rapide a informațiilor; reducerea la minim a timpului de circulație a documentelor etc.; obținerea automată a unor date statistice privind documentele elaborate sau în curs de realizare; constituirea arhivei electronice de documente, cu asigurarea unui proces automat de arhivare, dar și de regăsire a documentelor aflate în arhive; reducerea riscului de pierdere a documentelor .

În concluzie, automatizarea proceselor de management a documentelor va eficientiza sistemul de petiționare la nivel instituțional și va putea asigura realizarea criteriilor sus-enunțate.

LINIA NAȚIONALĂ ANTICORUPȚIE

Linia Națională Anticorupție este o linie telefonică la care se recepționează informații referitoare la comiterea actelor de corupție, a actelor conexe corupției, precum și a altor fapte coruptibile. Scopul funcționării liniei naționale anticorupție este recepționarea informației menționate atât în vederea examinării eventualelor fapte ilegale, cât și în vederea identificării domeniilor vulnerabile la corupție prin analiza complexă a acestei informații.

Regulile generale de funcționare a liniei naționale anticorupție sunt reglementate de Regulamentul de funcționare a sistemului liniilor telefonice anticorupție aprobat prin Legea nr.252/2013.

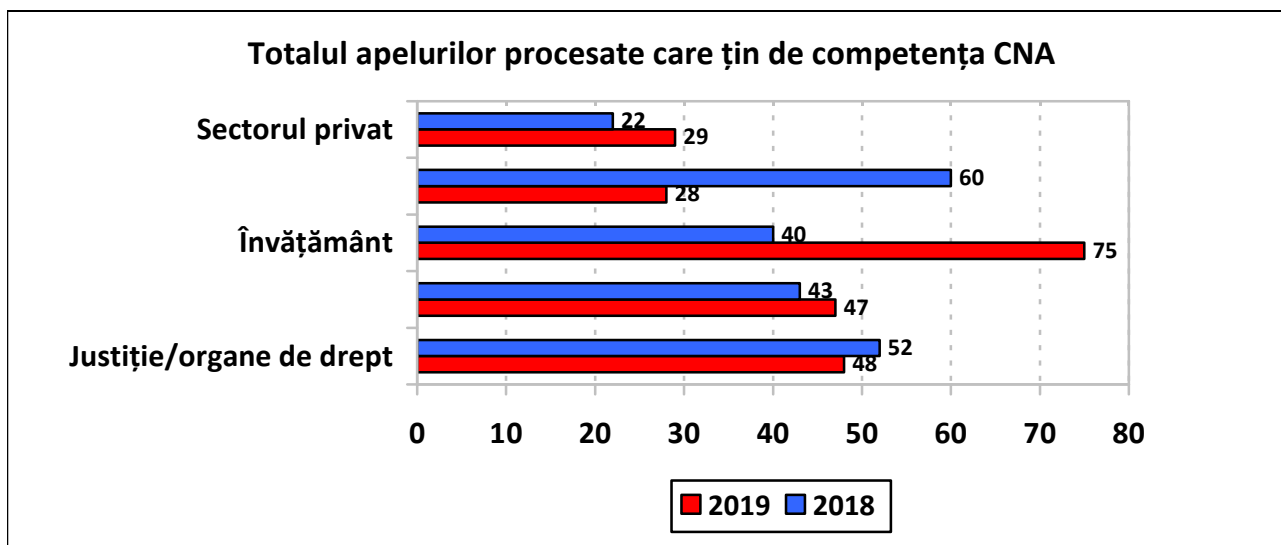
Linia Națională Anticorupție a CNA este 080055555, promovată în cadrul campaniilor de sensibilizare și informare pe întreg teritoriu țării.

Toate informațiile recepționate la Linia Națională Anticorupție se înregistrează în Registrul de evidență a apelurilor și i se atribuie un număr de ordine.

După înregistrarea apelului privind comiterea unui act de corupție, a unui act conex corupției ori a unei fapte coruptibile, operatorul întocmește un raport directorului, după caz, directorului adjunct, care dispune examinarea informației de către subdiviziunea competentă din cadrul Centrului, ori readresarea acesteia unui alt organ conform competenței.

Prin urmare, în anul 2019, la Linia Națională Anticorupție au fost recepționate 2.969 de apeluri, cu 37 mai multe decât în perioada anului 2018.

Figura 5

Numărul în creștere a apelurilor recepționate se datorează campaniilor de informare și promovarea Liniei Naționale Anticorupție, desfășurate de CNA pe întreg teritoriu țării, denotă încrederea cetățenilor în instituția Centrului Național Anticorupție.

De menționat că încrederea populației în capacitățile CNA este unul din indicatorii fundamentali, spre care tinde instituția în procesul de activitate, inclusiv liantul care îi determină pe cetățeni să se implice activ în procesul de denunțare a unor ilegalități.

Concomitent, analizând esența numărului mare de apeluri, se constată că majoritatea persoanelor care apelează la „Linia Națională Anticorupție” nu denunță cazuri de corupție, ci alte probleme sociale pe care le confundă cu acest fenomen.

Prin urmare, potrivit datelor prezentate supra, din numărul total de adresări la Linia Națională Anticorupție, în anul 2019, doar 7,64% din apeluri țin de competența CNA, ceea ce denotă necesitatea stringentă de intensificare a campaniilor de sensibilizare a populației privind esența și impactul corupției, cultivarea intoleranței față de ea.

CONCLUZII:

- ✓ Numărul mare de apeluri recepționate la „Linia Națională Anticorupție”, încununează eforturile depuse în vederea consolidării încrederii populației în Centrul Național Anticorupție și promovării Liniei Naționale Anticorupție, însă procentajul relativ mare a apelurilor, care nu țin de competența CNA, implică timp suplimentar de examinare, inclusiv sustrag de la activitățile de bază, care sunt orientate spre atingerea obiectivelor strategice la nivel instituțional.
- ✓ Sistemul de petiționare a CNA este unul conform și corespunde cu rigorile cadrului normativ în domeniu;
- ✓ La nivel instituțional se atestă lipsa unui sistem eficient de management al documentelor, care să asigure administrarea și gestionarea documentelor în format electronic;
- ✓ Linia Națională Anticorupție este una funcțională și activează în conformitate cu Regulamentul de funcționare a sistemului liniilor telefonice anticorupție aprobat prin Legea nr.252/2013.

DEZVĂLUIREA EXTERNĂ A PRACTICILOR ILEGALE

În corespundere cu prevederile Legii nr.122/2018 *privind avertizorii de integritate*, CNA este autoritatea responsabilă de înregistrarea și examinarea dezvăluirilor practicilor ilegale externe.

Dezvăluirea externă a practicilor ilegale se depune la CNA prin intermediul: oficiului poștal, sala de audiență, cutiei poștale, poștei electronice, Liniei Naționale Anticorupție.

Procedura de recepționare, înregistrare și evidență a dezvăluirilor externe a practicilor ilegale parvenite la secretariatul Centrului, prin intermediul mijloacelor de comunicare enunțate, este reglementată de Instrucțiunea cu privire la înregistrarea și examinarea dezvăluirilor externe a practicilor ilegale aprobată prin Ordinul directorului CNA nr.195/2018.

În acest context, se impune implementarea eficientă a mecanismului stabilit de denunțare a corupției, a practicilor ilegale și protecție a avertizorilor de integritate, inclusiv prin instruirea angajaților responsabili din cadrul CNA, dar și a altor subiecți care cad sub incidența Legii nr.122/2018.

CONCLUZII:

- ✓ La nivel național, prin adoptarea Legii nr.122/2018 a fost instituit un mecanism legal de denunțare a corupției, a practicilor ilegale și protecție a avertizorilor de integritate. Acest fapt ar contribui la asigurarea climatului de integritate în sectoarele public și privat.
- ✓ În contextul examinării calitative, în termen, precum și întru asigurarea protecției adecvate a avertizorilor de integritate împotriva răzbunării, în contextul examinării dezvăluirilor de interes public a practicilor ilegale au fost aprobate reglementări interne în acest sens.

PLANIFICARE FINANCIARĂ

Planificarea financiară reprezintă sistemul prin care resursele financiare sunt planificate, direcționate și controlate, pentru a permite îndeplinirea eficientă și eficace a obiectivelor, în baza prevederilor Legii nr.181 din 25.07.2014 *finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale*, care are drept scop asigurarea dezvoltării durabile a finanțelor publice, consolidarea disciplinei bugetar-fiscale și asigurării gestionării eficiente și transparente a resurselor financiare publice.

În acest scop, Centrul Național Anticorupție întreprinde măsuri de îmbunătățire a managementului resurselor financiare, ca unul dintre momentele decisive în procesul de planificare strategică financiară, inclusiv în vederea elaborării cadrului de cheltuieli pe termen mediu, fundamentat pe programe și acțiuni prioritare.

La elaborarea propunerilor pentru Cadrul bugetar pe termen mediu, Centrul implementează programul 048 „Prevenirea și combaterea corupției, spălării banilor și finanțării terorismului, și subprogramul 4802 „Prevenire, cercetare și combaterea contravențiilor corupționale.

Procesul de realizare a subprogramului este sistematizat în patru componente: de cercetare, legislativă, instituțională și educațională. Componentele subprogramului se implementează potrivit Strategiei Naționale de Integritate și Anticorupție pentru anii 2017-2020, aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr.56 din 30.03.2017, precum și potrivit Legii nr.48 din 30.03.2017 *cu privire la Agenția pentru Recuperarea Bunurilor Infracționale*.

Plățile din bugetul anual aprobat se efectuează de la conturile bancare ale Ministerului Finanțelor, Trezoreria Regională Chișinău, Bugetul de Stat, în limita de alocații bugetare aprobate în legea bugetului.

Figura 7

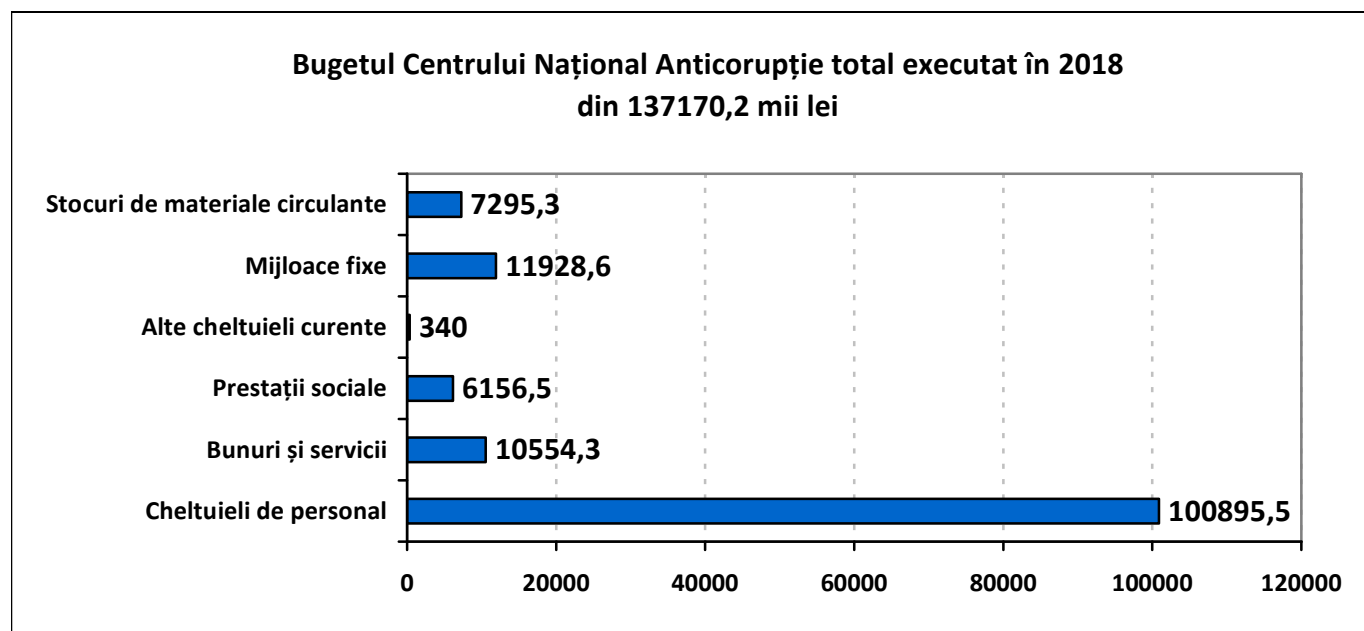
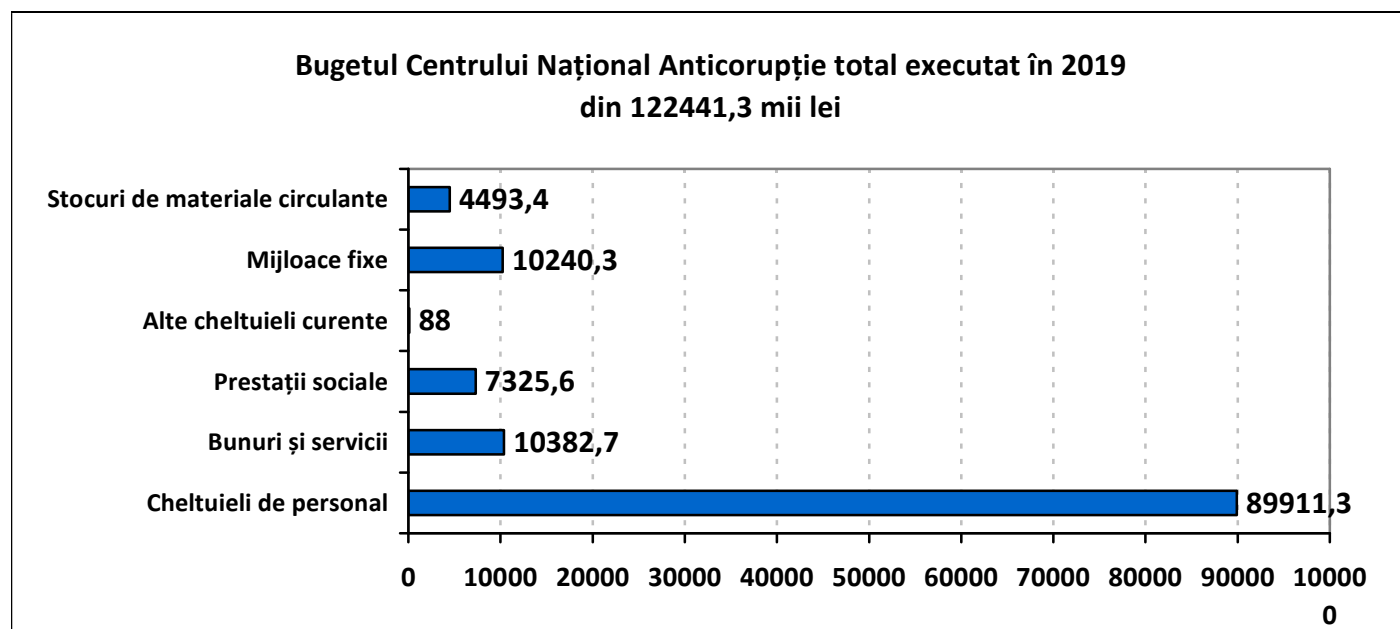

Figura 8

PROCEDURA DE ACHIZIȚII

Gestionarea transparentă și responsabilă a patrimoniului public, a finanțelor rambursabile și nerambursabile este una din politicile reglementate la art.22 al Legii *integrității* nr.82/2017, care contribuie la consolidarea climatului de integritate instituțională. Astfel, în conformitate cu prevederile articolului dat, în vederea valorificării raționale, eficiente și durabile a resurselor publice, conducătorul entității publice și agenții publici asigură gestionarea alocațiilor bugetare și extrabugetare, administrează patrimoniul public în baza principiilor bunei guvernări, garantează transparența achizițiilor publice, implementarea sistemului de management financiar și control etc.

În vederea garantării transparenței procedurilor de achiziție publică, conducătorul entității publice are obligația să asigure crearea unui grup de lucru pentru achiziții publice; să asigure includerea reprezentanților societății civile în componența grupului de lucru, pentru fiecare procedură de achiziție în parte; să asigure exercitarea autonomă, imparțială și bazată pe lege a atribuțiilor membrilor grupului de lucru; să tragă la răspundere disciplinară agenții publici din cadrul grupului de lucru dacă aceștia nu au respins, nu au raportat și au admis exercitarea influențelor necorespunzătoare asupra lor etc.

Grupul de lucru pentru achiziții publice este obligat să asigure eficiența achizițiilor publice, obiectivitatea și imparțialitatea în cadrul procedurilor de achiziție publică, publicitatea și transparența procedurilor de achiziție publică.

Pornind de la aceste rigori, menționăm că procedura de achiziții publice în cadrul CNA este una conformă, care se desfășoară în strictă conformitate cu reglementările stipulate la Legea nr.131/2015 *privind achizițiile publice* și HG nr.667/2016 "Cu privire la Regulamentul privind activitatea grupului de lucru pentru achiziții".

Totodată, în procesul de desfășurare a achizițiilor publice, Centrul se conduce de următoarele principii: utilizarea eficientă a banilor publici și minimizare a unor riscuri; transparența achizițiilor publice; asumarea răspunderii în cadrul procedurilor de achiziție publică etc.

Grupul de lucru pentru achiziții al Centrului Național Anticorupție este instituit prin Ordinul directorului nr.124 din 03.09.2018 și s-a întrunit, în anul 2019, în 30 de ședințe, în cadrul cărora au fost analizate și studiate ofertele parvenite la concursurile de achiziție și respectiv, luate decizii de determinare a ofertanților câștigători. Drept urmare, Centru a încheiat 113 contracte, dintre care 25 – urmare organizării și desfășurării a 13 proceduri de achiziție prin licitație publică și cererea ofertelor de preț, iar 88 - sunt contracte de valoare mică.

CONCLUZII:

- ☑ Planificarea financiară în cadrul Centrului este una conformă care se fundamentează pe programe și acțiuni prioritare și este în corespundere cu necesitățile și obiectivele strategice la nivel instituțional.
- ☑ Procedura de achiziții publice în cadrul CNA se desfășoară în strictă conformitate cu reglementările stipulate la Legea nr.131/2015 *privind achizițiile publice* și Hotărârea Guvernului nr.667/2016 cu privire la Regulamentul privind activitatea grupului de lucru pentru achiziții”.

3.5 SISTEMUL DE CONTROL INTERN MANAGERIAL, AUDITUL INTERN

În conformitate cu art.15 din Legea 229/2010 *privind controlul financiar public intern*, managerul entității publice este responsabil de organizarea sistemului de management financiar și control în entitatea publică. În acest sens, în conformitate cu art.16 al aceleiași legi, managerul entității publice, în rezultatul autoevaluării, apreciază organizarea sistemului de control intern managerial și emite anual, pentru anul precedent, o declarație în acest sens.

Astfel, în conformitate cu pct.4 al Ordinului Ministerului Finanțelor nr.4 din 09.01.2019 cu privire la aprobarea Regulamentului privind autoevaluarea, raportarea sistemului de control intern managerial și emiterea Declarației de răspundere managerială, entitatea publică efectuează autoevaluarea în scopul determinării funcționalității sistemului control intern managerial, aprecierii gradului de conformitate a acestuia cu cadrul normativ în domeniu, elaborării Raportului anual privind controlul intern managerial, precum și emiterii Declarației de răspundere managerială.

Obiecte ale managementului financiar și controlului sunt toate activitățile și procesele entității, inclusiv etapele de elaborare și executare a bugetelor de elaborare a programelor, de evidență contabilă, de raportare și monitorizare și evaluare.

IMPLEMENTAREA SISTEMULUI DE CONTROL INTERN MANAGERIAL

Controlul intern managerial este un sistem organizat de managerul entității publice și personalul acesteia în scopul asigurării bunei guvernări, care cuprinde totalitatea politicilor, procedurilor, regulilor interne, proceselor și activităților realizate în cadrul entității publice pentru a gestiona riscurile și a oferi o asigurare rezonabilă privind atingerea obiectivelor și rezultatelor planificate.

Astfel, întru implementarea Standardelor naționale de control intern în sectorul public, consolidarea normelor de etică și integritate, managementul riscurilor și gestionarea eficientă a resurselor instituționale pentru atingerea obiectivelor strategice și operaționale, în corespundere cu prevederile Legii nr.229/2010 *privind controlul financiar public intern*, precum și a Ordinului Ministerului Finanțelor nr.189/2015 “Cu privire la aprobarea Standardelor naționale de control intern în sectorul public”, prin Ordinul nr.54/2019 a fost desemnată, în calitate de coordonator al organizării, autoevaluării și raportării privind implementarea Sistemului de control intern managerial al CNA, Secția management operațional.

Totodată, prin ordinul vizat a fost aprobat Registrul riscurilor de corupție. Respectiv, întru excluderea, diminuarea și ținerea la control a riscurilor identificate, conducătorii subdiviziunilor prezintă semestrial, până la data de 10 a lunii imediat următoare semestrului în curs, subdiviziunii responsabile, note informative despre realizarea acțiunilor prevăzute în Registru, pentru perioada respectivă.

Directorul emite anual Declarația de răspundere managerială, care este publicată pe pagina web a Centrului. Potrivit declarațiilor emise, CNA dispune de un Sistem de Control intern managerial, care cuprinde mecanisme de autocontrol, iar măsurile privind creșterea eficacității acestuia au la bază evaluarea riscurilor. Prin urmare, Sistemul de Control intern managerial este apreciat ca fiind unul conform Standardelor Naționale de Control Intern în sectorul public.

AUDITUL INTERN

Conform conceptului de Control financiar public intern promovat de Uniunea Europeană, reglementat în Ordinul Ministerului Finanțelor nr.189/2015, Auditul intern este parte componentă a Controlului intern, în calitate de instrument de evaluare a sistemului de management financiar și control.

Scopul auditului intern este acordarea consultanței și furnizarea asigurării obiective privind eficacitatea sistemului de control intern managerial, oferind recomandări pentru perfecționarea acestuia și contribuind la îmbunătățirea activității entității.

Sarcinile auditului intern rezultă din misiunea și atribuțiile unității de audit intern precizate în Carta de audit intern și Legea nr.229/2010 *privind controlul financiar public intern* și presupune: evaluarea eficacității sistemului de management financiar și control intern; oferirea consultațiilor și propunerilor conducătorului instituției în vederea îmbunătățirea proceselor de guvernare, control și management al riscurilor.

Astfel, în conformitate cu Legea nr.229/2010 *privind controlul financiar public intern*, în cadrul Centrului Național Anticorupție a fost creată unitatea de audit intern. Serviciul audit intern este compus dintr-o unitate structurală, subordonată nemijlocit directorului, care a fost completată la 08.11.2018.

Printre activitățile desfășurate de auditul intern pot fi enumerate: aprobarea Cartei de audit intern; evaluarea Regulamentelor subdiviziunilor Centrului, inclusiv actele normative care reglementează statutul Centrului ca autoritate publică și locul acestuia în clasificarea bugetară; revizuirea proceselor de competență a subdiviziunilor Centrului și a actelor normative care le reglementează.

Auditul intern reprezintă activitatea independentă și obiectivă care oferă entității asigurarea unui grad de control asupra operațiunilor, o ghidează în ceea ce privește îmbunătățirea operațiunilor și contribuie la adăugarea unei plusvaloare acesteia. Acordă suport în atingerea obiectivelor, evaluând printr-o abordare sistemică și metodică procesele de management a riscurilor, de control și guvernare a instituției cu propuneri de consolidare a eficacității lor.

Dezvoltarea profesională și schimbul de bune practici a auditorilor interni din sectorul public, sunt unii din cei mai principali factori care asigură eficiența și credibilitatea activităților desfășurate de aceștia, din aceste considerente este importantă crearea și promovarea unui sistem permanent de instruire.

CONCLUZII:

- ☑ CNA dispune de un Sistem de Control intern managerial care cuprinde mecanisme de autocontrol, iar măsurile privind creșterea eficacității acestuia au la bază evaluarea riscurilor;
- ☑ CNA dispune de mecanism adecvat de management al riscurilor, care necesită a fi consolidat prin monitorizarea eficientă și raportarea riscurilor, inclusiv revizuirea periodică a Registrului instituțional al riscurilor;
- ☑ Subdiviziunea de Audit intern este una funcțională.

MANDATUL DE PREVENIRE

Mandatul de prevenire reprezintă un pilon principal în lupta împotriva corupției, care poate contribui la consolidarea integrității în sectorul public la nivel politic, instituțional și profesional.

La nivelul instituțional, mandatul de prevenire în cadrul CNA include: expertiza anticorupție, activități de informare și instruire anticorupție, evaluarea integrității instituționale, promovarea politicilor anticorupție și asigurarea implementării acestora.

1. Expertiza anticorupție

Expertiza anticorupție a proiectelor de acte normative este un instrument deosebit de important în domeniul prevenirii corupției în vederea identificării normelor care favorizează sau pot favoriza corupția prin stabilirea în proiectele de acte normative a riscurilor de corupție, a factorilor care le generează, precum și înaintarea recomandărilor pentru înlăturarea lor.

Expertiza anticorupție în calitate de instrument de prevenire a corupției, se aplică în cadrul CNA din anul 2006 și se bucură de apreciere la nivel regional din partea țărilor Europei de Sud-Est, care sunt membre ale Inițiativei Regionale Anticorupție. Astfel, în cadrul Atelierului regional privind instrumentele IT de prevenire a corupției, care a avut loc pe data de 12.09.2018 la Chișinău, activitatea de expertiză anticorupție și soft-ul ”e-Expertiza”, pentru întocmirea rapoartelor de expertiză anticorupție, au fost apreciate drept exemple pozitive, necesare și utile pentru țările din regiune. Semnalăm că, *atelierul de lucru este parte a Planului de activitate al Inițiativei Regionale Anticorupție pentru perioada 2018-2020, obiectivul strategic fiind consolidarea integrității prin intermediul unor reguli și proceduri transparente.*

Expertiza anticorupție se efectuează în temeiul:

- Legii integrității nr.82/2017;
- Legii nr.100/2017 *cu privire la actele normative*;
- Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte normative, aprobată prin Hotărârea Colegiului Centrului nr.6 din 20.10.2017.

Expertiza anticorupție a proiectelor de acte normative este procesul de analiză detaliată a conținutului și identificare a riscurilor potențiale de corupție în conținutul proiectelor și elaborarea recomandărilor pentru înlăturarea sau diminuarea efectelor acestora.

Importanța expertizei anticorupție a proiectelor de acte normative derivă și în faptul că efectuarea acesteia poată să prevină prejudicierea interesului public. Însă, acest lucru devine imposibil în cazul eludării expertizei pe marginea unor anumite proiecte, precum și în cazul neluării în considerare a recomandărilor acesteia.

Pe parcursul anului 2019, Direcția legislație și expertiză anticorupție a întocmit 581 de rapoarte de expertiză anticorupție (în anul 2018 – 1015) și au fost expediate 562 de avize asupra proiectelor de acte normative (în anul 2018 – 363) cu înaintarea recomandărilor necesare.

În cadrul celor 581 de proiecte supuse expertizei anticorupție, au fost identificați – 1937 de factori de corupție, în privința cărora au fost înaintate recomandări pentru înlăturarea efectelor negative ale normelor coruptibile.

Anul 2019 a fost un an deficitar pentru expertiza anticorupție, din considerentul că Legea nr.100/2017 *cu privire la actele normative*, care este în vigoare din 12.07.2018, conține reglementări incoerente cu Legea *integrității* nr.82/2017 și prevede că expertiza anticorupție se efectuează la etapa avizării. Acest fapt nu poate fi admis din considerentul că va diminua din rolul și scopul acestui instrument de prevenire a corupției.

Efectuând o analiză a paginilor-web a Parlamentului și Guvernului, se constată că în anul 2019 Parlamentul nu a supus expertizei anticorupție – 14 % din proiectele înregistrate pe pagina-web, din cele pasibile expertizei anticorupție, iar la nivelul executivului rata adoptării proiectelor cu eludarea expertizei anticorupției este de trei ori mai mare – 31%.

Sporirea calității rapoartelor de expertiză este o măsură permanentă în planul de acțiuni al Centrului. În perioada sus-menționată, s-a înregistrat o eficiență de circa 75%, fiind măsurată prin verificarea acceptării recomandărilor oferite în proiectele de acte normative aprobate.

Termenul de efectuare a expertizei anticorupție, potrivit art.28 alin.(6) al Legii *integrității* nr.82/2017, este de 10 zile lucrătoare din momentul transmiterii proiectului Centrului Național Anticorupție. În cazul proiectelor voluminoase sau complexe, termenul de efectuare a expertizei anticorupție poate fi extins până la 30 de zile lucrătoare, cu informarea autorilor.

O problemă gravă, care poate afecta calitatea rapoartelor elaborate, este nerespectarea termenului prevăzut pentru efectuarea expertizei anticorupție. Promovarea în „viteză” a proiectelor, la fel, indică că acestea conțin o fundamentare superficială, nu sunt identificate riscurile inerente ce rezultă din prevederile proiectului, nu prevăd mecanismul de implementare a normelor, răspunderea etc., aspecte care duc la prejudicierea interesului public.

Expertiza anticorupție a proiectelor de acte normative se efectuează prin intermediul Sistemului informațional „E-expertiză”, respectiv, una din deficiențele consemnate la acest capitol este faptul că acest sistem nu interacționează cu sistemele informatice terțe prin intermediul platformei de interoperabilitate MConnect, cum ar fi platforma Ministerului Justiției e-Legislație și sistemul informatic integrat al Parlamentului Republicii Moldova e-Parlament. Prin urmare, una dintre prioritățile ulterioare în acest sens, ar fi dezvoltarea Sistemului informațional „E-expertiză”, în scopul asigurării interoperabilității cu sistemele sus-menționate, precum și asigurarea posibilității ca avizele și alte răspunsuri întocmite de Centru să fie generate de sistem, asigurând o conexiune directă între procesul de avizare și cel de expertizare a proiectelor de acte normative.

O altă prioritate a Centrului este asigurarea cu unități de personal suficiente și sporirea gradului de calificare a colaboratorilor în ceea ce privește expertiza anticorupție. Formarea profesională continuă este elementul prioritar care asigură efectiv succesul unei instituții, or realizarea calitativă și eficientă a atribuțiilor de serviciu depind de buna pregătire și instruire continuă a personalului acesteia. În condițiile în care volumul de lucru este mare, iar domeniile din care fac parte proiectele supuse expertizei anticorupție sunt variate, atunci formarea profesională reprezintă garantul efectuării unei expertize anticorupție calitative și eficiente, de a obține o anumită performanță în domeniul dat.

În vederea consolidării mecanismului de expertiză anticorupție, se impun modificări la Legea nr.100/2017. Astfel, se propun reglementări care vin să armonizeze cadrul normativ în ceea ce privește efectuarea expertizei anticorupție asupra proiectului definitivat în baza propunerilor și obiecțiilor expuse

în procesul de avizare și/sau de consultare a părților interesate, cu Legea *integrității* nr.82/2017 și cu Strategia Națională de Integritate și Anticorupție pentru anii 2017-2020, aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr.56 din 30.03.2017.

Aceste reglementări au drept scop eliminarea neconcordanțelor legislative care au generat controverse și interpretări la implementarea mecanismului de expertiză anticorupție.

CONCLUZII:

- ✓ Expertiza anticorupție a proiectelor de acte normative și-a confirmat durabilitatea, reușind să convingă legislativul și executivul despre importanța și rolul acesteia la etapa de promovare și aprobare a actelor normative, reprezentând un instrument eficient de prevenire a corupției, mai puțin costisitor, menit să asigure excluderea sau diminuarea efectului potențialului coruptibil din proiectele promovate.
- ✓ Majorarea efectivului subdiviziunii de expertiză anticorupție întru eficientizarea și fortificarea activității subdiviziunii. De asemenea, va contribui la creșterea semnificativă a indicatorilor de performanță, la sporirea calității rapoartelor de expertiză întocmite, precum și elaborarea calitativă a proiectelor de acte normative. Obiectivele expertizei anticorupție nu se axează doar pe obținerea unui nivel de performanță de moment, ci se dorește ca impactul expertizei să fie unul pe termen lung;
- ✓ Necesită a fi modificată Legea nr.100/2017 în vederea implementării uniforme a cadrului legal ce reglementează expertiza anticorupție și promovarea în continuare a unei atitudini intolerante față de corupție.

2. Educația anticorupție

Educația anticorupție este o parte integrantă a sensibilizării publicului pentru promovarea integrității personale, conceptului de stat de drept, încurajând responsabilitatea civică, drepturile și îndatoririle unei persoane față de public și asigurarea punerii în aplicare a obiectivelor de prevenire a corupției.

Măsurile și activitățile realizate în anul 2019 au avut menirea de a promova standardele de integritate și anticorupție și de a educa societatea în spiritul activ al denunțării manifestărilor de corupție.

Activitățile de instruire, informare și sensibilizare au fost realizate cu precădere în domeniile vulnerabile la corupție: control și aplicare a legii, educație, ocrotirea sănătății.

Totodată, activități de informare și sensibilizare sunt efectuate și pentru elevi și studenți, cu scopul de a dezvolta atitudinile și capacitățile morale ale acestora, necesare pentru modelarea poziției civice anticorupție a tinerilor. Pe această linie de activitate suportul Voluntarilor CNA este unul esențial și necesită a fi consolidat și în viitor.

În vederea creșterii gradului de conștientizare a publicului, instituția comunică în mod activ, prin intermediul mass-media și campaniilor naționale și sectoriale desfășurate. În acest sens, au fost promovate și desfășurate campanii cu genericul „O zi anticorupție în orașul tău”; „Fără corupție la

BAC"; „Corupția dăunează grav sănătății”; „Polițiști integri – cetățeni protejați”, cu un număr total de circa 17300 audienți.

În pofida numărului mare de activități de instruire și sensibilizare anticorupție desfășurate, statisticelor de combatere ne atestă că instituțiile publice rămân a fi vulnerabile la corupție. Acest aspect este confirmat și prin *Studiul de evaluare a impactului SNIA*, realizat în anul 2017 de Centrul de Analize și Investigații Sociologice, Politologice și Psihologice, în cadrul Proiectului PNUD „*Consolidarea capacităților Centrului Național Anticorupție de exercitare a funcțiilor de prevenire și analiză a corupției*”, care relevă faptul că „o bună parte a practicilor anticorupție nu sunt cunoscute/înțelese de către agenții publici, principalii subiecți care trebuie să le aplice și să le respecte în activitatea cotidiană”.

Aceste rezultate, au fost determinate de complexitatea cadrului normativ relativ nou, normele căruia s-au dovedit a fi lacunare, necorelate și contradictorii la anumite aspecte.

Prin urmare, în vederea promovării integrității în sectorul public, creșterii impactului instruirilor anticorupție și a toleranței „zero corupție”, se impune necesitatea modificării și ajustării cadrului normativ în vigoare, identificarea unor surse de finanțare pentru asigurarea continuității campaniilor de sensibilizare inițiate, instruirea specialiștilor în domeniul comunicării, formarea și dezvoltarea competențelor necesare pentru desfășurarea activităților de formare, inclusiv schimb de experiență și bune practici cu unele țări mai avansate în acest domeniu.

În același timp, este necesar intensificarea și continuarea campaniilor de informate și sensibilizare anticorupție în sectorul public, care să reflecte daunele morale, sociale și financiare cauzate de acest fenomen și să promoveze politicile anticorupție; organizarea emisiunilor televizate și radiofonice (cicluri de emisiuni pe subiecte înguste) întru familiarizarea populației cu realizările din domeniu și promovarea unui comportament integru; realizarea unor cursuri de etică și integritate organizațională, care să includă anumite grupuri țintă, precum: nou-angajați, managerii entităților publice, inclusiv angajații care dețin funcții sensibile, vulnerabile la corupție.

3. Evaluarea integrității instituționale

Evaluarea integrității instituționale este procesul de evaluare externă a riscurilor de corupție din cadrul entității publice în vederea identificării riscurilor de corupție cu ajutorul metodelor analitice și practice (testarea integrității profesionale), descrierii factorilor care determină riscurile identificate și consecințele lor, precum și în vederea oferirii recomandărilor pentru diminuarea lor.

Activitatea vizată este realizată de Centru în condițiile Legii nr.325 din 23.12.2013 *privind evaluarea integrității instituționale* și Metodologiei de identificare a riscurilor de corupție în cadrul entităților publice, de identificare a agenților publici expuși acestor riscuri și de analiză a factorilor de risc care le generează, aprobată prin Ordinul directorului Centrului nr.50 din 20.03.2018.

Urmare a desfășurării procesului de evaluare instituțională în privința mai multor entități publice, experții CNA au identificat un șir de riscuri de corupție, generați și alimentați de factorii de risc care derivă din cadrul normativ defectuos, ambiguitatea proceselor de lucru, lipsa integrității profesionale, neimplementarea măsurilor anticorupție și a standardelor de control intern, inclusiv management defectuos.

Riscurile de corupție identificate au o probabilitate înaltă de materializare și pot avea un impact înalt asupra imaginii instituțiilor evaluate, calității serviciilor acordate, climatului de integritate

instituțională, independenței justiției, asupra drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, inclusiv impact economico-financiar.

Studiul de evaluare a impactului SNIA, realizat în anul 2017 ne confirmă faptul că instituțiile publice sunt lipsite de încrederea populației generale și a mediului de afaceri.

Astfel, ridicarea nivelului de încredere a societății în instituțiile statului, prin identificarea și diminuarea riscurilor de corupție, este una din sarcinile CNA, care necesită a fi consolidată.

În vederea consolidării climatului de integritate în sectorul public, diminuării factorilor de risc și a riscurilor de corupție, care pot afecta buna funcționare a entităților publice, este oportun ca instrumentul de evaluare instituțională să fie promovat și aplicat pe arii mai extinse, adică, numărul de entități publice evaluate anual să crească în succesiune ascendentă. Acest fapt, este posibil de realizat doar urmare a majorării statului de personal al Direcției evaluare instituțională.

Totodată, pentru sporirea eficienței mecanismului de evaluare a riscurilor de corupție și de testare a integrității profesionale, se impune perfecționarea cadrului legal.

Aspectele date au fost confirmate și de către experții din cadrul proiectul Twinning „*Suport pentru consolidarea capacităților operaționale ale autorităților de aplicare a legii din Republica Moldova în domeniul prevenirii și investigării actelor de corupție*”, care, în anul 2018, au recomandat consolidarea activității de evaluare, prin creșterea numărului de resurse umane din cadrul unității de evaluare instituțională și de perfecționare a cadrului legal în domeniu.

Recomandările derivă din faptul că activitatea de evaluare a integrității instituționale și-a confirmat viabilitatea ca instrument pro-activ de prevenire a corupției, în cadrul instituțiilor evaluate fiind identificate riscuri grave de corupție, oferite recomandări pentru diminuarea acestora și îmbunătățirea climatului de integritate instituțional.

CONCLUZII:

- ☑ Tratarea corupției prin metode represive, ferme, poate îmbunătăți percepția populației, însă nu poate reduce considerabil fenomenul ca atare, motiv din care este esențial de consolidat mandatul de prevenire al CNA, prin fortificarea proceselor operaționale în acest sens;
- ☑ O componentă a conceptului de consolidare a mandatului de prevenire este și partea ce ține de extinderea și fortificarea capacităților instituționale de prevenire a corupției prin prisma majorării statului de personal. Premisă, care va determina eficiența și eficacitatea activităților desfășurate și va contribui la creșterea semnificativă a indicatorilor de performanță, aplicarea eficientă a instrumentelor de prevenire în sectorul public, inclusiv prin identificarea și diminuarea riscurilor de corupție în legislația și activitatea entităților publice, cultivarea și consolidarea integrității instituționale și profesionale ale agenților publici.

MANDATUL ANALITIC

Orice efort eficient îndreptat împotriva corupției, în scopul prevenirii sau combaterii acesteia, presupune o analiză amplă și o înțelegere temeinică a fenomenului. În acest sens, Centrul realizează o activitate amplă de analiză criminală, bazată pe două componente – analiza operațională și strategică. Analiza operațională are un rol important în procesul de investigație, acordând suport în vederea identificării și înțelegerii schemelor criminale prin furnizarea, pe baza datelor și informațiilor acumulate și analizate, ipoteze și inferențe referitoare la elementele specifice ale actelor criminale. Iar în baza tendințelor și schemelor criminale identificate, inclusiv prin intermediul analizei operaționale, sunt elaborate analize strategice cu recomandări pentru viitoarele măsuri anticrimă, fiind diseminate spre a lua atitudine factorilor de decizie. Aceste activități strategice se dovedesc a fi un proces dificil și complex pentru unitatea analitică, solicitând cunoștințe specializate în domeniu, precum și un acces larg la volume de date și informații de natură economică, socială, statistică, publică și/sau de ordin cu acces limitat.

Astfel, pe parcursul anului 2019, în cadrul CNA au fost elaborate 441 de produse analitice (în 2018 – 375 produse analitice), inclusiv 16 – strategice (în 2018 - 18) și 425 – operaționale (în 2018 - 357), privind actele de corupție, acte conexe corupției și fapte coruptibile. Dintre analizele strategice efectuate, în 7 cazuri au fost constatate premise pentru a fi supuse investigărilor suplimentare de către ofițerii CNA, în vederea întreprinderii măsurilor de contracarare a faptelor de corupție. Într-un caz, au fost întocmite 4 sesizări în adresa autorităților publice, pentru soluționarea problematicilor constatate în rezultatul analizei strategice.

Analizele operaționale au fost efectuate în cadrul a 274 de cauze penale, procese penale, materiale înregistrate în REI 2. Respectiv, în dependență de solicitant - 77% din analizele operaționale au fost puse la dispoziția subdiviziunilor specializate (ofițeri de urmărire penală, ofițeri de investigații speciale etc.) din cadrul Centrului, pentru cercetarea multilaterală a infracțiunilor de corupție și celor conexe. Alte 23% - au fost remise Procuraturii Anticorupție, în cadrul cauzelor și proceselor penale aflate în gestiune.

Legea nr.1104/2002 a investit Centrul cu atribuția de efectuare a analizei operaționale și strategice a actelor de corupție, a actelor conexe corupției și a faptelor coruptibile. Însă, în textul legii menționate, precum și în alte acte normative din domeniu, precum Legea *integrității* nr.82/2017, nu se conțin norme ce ar defini activitatea menționată.

Norme similare se regăsesc în art.9 al Legii Republicii Lituania nr.1649/2000 *cu privire la Serviciul Special de Investigații*, principala instituție de aplicare a legii anticorupție a Republicii Lituania.

Totodată, propunerea respectivă se regăsește și în recomandările experților Proiectului TWINNING „Suport pentru consolidarea capacităților operaționale ale autorităților de aplicare a legii din Republica Moldova, în domeniul prevenirii și investigării actelor de corupție”, care fac referire la cadrul normativ al Republicii Lituania.

Potrivit art.6 lit.e) al Legii 1104/2002, Centrul este în drept să solicite și să primească de la autoritățile publice, de la persoanele juridice și fizice: documente, înscrisuri, informații și date necesare pentru exercitarea atribuțiilor de prevenire și analiză a actelor de corupție și a celor conexe. Însă, aplicarea de facto a acestor prevederi, în special la efectuarea analizei strategice și operaționale în afara cauzelor penale, este restricționată de unele legi speciale care stabilesc drept temei pentru transmiterea și/sau utilizarea informației - cauza penală sau autorizarea judecătorească.

MANDATUL DE REPRIMARE ȘI INVESTIGARE A CORUPȚIEI

Depistarea, cercetarea și curmarea contravențiilor, infracțiunilor de corupție și a celor conexe corupției, precum și a faptelor de comportament corupțional reprezintă o atribuție expres reglementată în Legea 1104/06.06.2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție.

Cu referire la rezultatele obținute de către ofițerii de investigații ai Centrului, menționăm că au fost depistate 652 de infracțiuni (în 2018 – 779 infracțiuni), din ele: infracțiuni de corupție și conexe corupției – 566 (în 2018 – 659 infracțiuni) și alte categorii – 86 (în 2018 – 120 infracțiuni). Din totalul de infracțiuni descoperite – 444 constituie rezultatul prelucrării informațiilor operative recepționate de către ofițerii de investigație (în 2018 – 475).

De asemenea, în perioada de raport, urmare a măsurilor speciale de investigații și acțiunilor de urmărire penală au fost realizate 78 de acțiuni de reținere în flagrant delict al făptuitorului (în 2018 – 100).

Ofițerii de urmărire penală au reținut în procedură 1.156 de cauze penale (în 2018 – 1.096 de cauze), dintre care: 640 - pornite de către ofițerii de urmărire penală ai Centrului (în 2018 - 714), 487 - parvenite conform competenței de la alte organe de urmărire penală (în 2018 - 280).

În total, în gestiunea ofițerilor de urmărire penală s-au aflat 1.891 de cauze penale (inclusiv restanța cauzelor penale), ceea ce reprezintă o scădere față de anul precedent cu 4,73 % (anul 2018-1985 de cauze penale). Totodată, ofițerii de urmărire penală au finisat 596 de cauze penale (în 2018 - 619). Din ele, 267 - au fost deferite justiției (în 2018 - 284).

Subsidiar, menționăm că în procesul desfășurării activităților sus-indicate, subdiviziunile implicate s-au confruntat cu unele deficiențe, generate de *imperfecțiunea și blocajul legislativ*, care au limitat întreprinderea spectrului multilateral de acțiuni de urmărire penală și măsuri speciale de investigații. Acest fapt a avut impact direct asupra realizării unor procese penale calitative și în termene restrânse, inclusiv a îngreunat realizarea unor măsuri speciale de investigații. Prin urmare, la compartimentul dat, se impune necesitatea elaborării unor propuneri de modificare și ajustare a cadrului normativ aferent problemelor identificate.

O altă dilemă resimțită în procesul de activitate vizează modalitatea de documentare și reținere a persoanelor care extorcă mijloace bănești, bunuri materiale sau solicită acordare de servicii. Astfel, pentru realizarea acestor operațiuni cu succes se impune deseori antrenarea diferitor forțe auxiliare, inclusiv utilizarea unor mijloace tehnice speciale din dotare performante de care Centrul nu dispune la moment. Prin urmare, tehnica specială de investigații necesită a fi revizuită la necesitățile actuale, pentru a corespunde cu cerințele impuse de realitățile situațiilor operative.

RECUPERAREA BUNURILOR INFRAȚIONALE

Acordul de Asociere al UE - Republica Moldova a definit combaterea corupției ca una din prioritățile fundamentale, parte intrinsecă a căreia este combaterea îmbogățirii ilicite și confiscarea produselor infracțiunilor de corupție și conexe.

Necesitatea derulării investigațiilor financiare și existenței unei autorități înzestrate cu competențe distincte derivă și din instrumentele internaționale împotriva corupției și criminalității organizate, ratificate de Republica Moldova.

Astfel, obligativitatea stabilirii unor norme referitoare la procedura și instituțiile implicate în procesul de recuperare, administrare și valorificare a bunurilor provenite din infracțiuni, precum și creării unei instituții responsabile de acest domeniu derivă din prevederilor cap.V al Convenției ONU împotriva corupției.

Reieșind din aceste imperative, Parlamentul Republicii Moldova, la 30.03.2017, a adoptat Legea nr.48 *cu privire la Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale* (cu modificările ulterioare), care are statut de subdiviziune autonomă specializată în cadrul Centrului Național Anticorupție.

Atribuțiile Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale includ: efectuarea investigațiilor financiare paralele și întocmirea proceselor-verbale de consemnare a rezultatelor, precum și indisponibilizarea bunurilor infracționale în condițiile Codului de procedură penală; evaluarea, administrarea și valorificarea bunurilor infracționale indisponibilizate; negocierea repatrierii bunurilor infracționale etc.

Cu referire la anul 2019, Agenția a executat 227 de delegații (în 2018 – 140 de delegații) în privința a 554 de subiecți (în 2018 – 529 de subiecți). Urmare a investigațiilor financiare paralele întreprinse, în perioada de referință, au fost indisponibilizate, prin aplicarea sechestrului pe 803 bunuri/active (în 2018 – 1442 bunuri/active) a 139 de subiecți (în 2018 – 153 subiecți), în sumă totală de 2.614.862.782 lei (în 2018 – 182.122.120 lei).

Totodată, pe parcursul activității, ARBI a relevat unele deficiențe, care pot avea impact asupra procesului de recuperare a bunurilor infracționale, inclusiv pot influența indicatorii de rezultat al subdiviziunii și realizarea obiectivelor strategice la nivel instituțional. Astfel, printre problemele cele mai majore sunt: volumul mare de lucru în coraport cu numărul de angajați; necesitatea alinierii permanente a dotării tehnice (software și hardware) la cele mai bune practici; surse financiare insuficiente în vederea excutării proceselor de administrare a bunurilor infracționale indisponibilizate; accesul limitat sau lipsa accesului la unele baze de date; lipsa unui canal securizat de schimb de informații cu instituțiile bancare; nedeținerea accesului la canalul securizat de schimb de date SIENA; lipsa unor programe analitice performante, a sistemelor integrate de interacțiune internă și a Serverelor de stocare a datelor, pregătire insuficientă a personalului pe domeniul investigațiilor financiare paralele etc.

Pe parcursul anului 2017, experții internaționali selectați de către Consiliul Europei prin intermediul proiectului CLEP, au evaluat necesitățile tehnico-materiale și de personal ale Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale în vederea consolidării capacităților funcționale ale acesteia. În acest sens, a fost întocmit un raport detaliat. Astfel, potrivit acestuia, întru consolidarea capacităților funcționale ale Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale din cadrul Centrului Național Anticorupție a fost evidențiată necesitatea suplinirii statelor de personal și dotarea corespunzătoare a bazei tehnico-materiale, fapt care a fost realizat în 2019 prin modificarea Hotărârii Parlamentului nr.34 din 11.03.2016 cu privire la structura și efectivul CNA și majorarea efectivului-limită a instituției cu 17 unități.

CONCLUZII:

- ☑ Combaterea corupției constituie o componentă indispensabilă a procesului de eliminare a acestui flagel și urmează a fi realizată cu fermitate în toate domeniile sociale și la toate nivelele;
- ☑ Pornind de la aceste premise, inclusiv în vederea realizării mandatului de reprimare și investigare a corupției, este imperios ca CNA, în calitate de instituție abilitată cu atribuții de depistare, cercetare și curmarea contravențiilor și infracțiunilor de corupție și a celor conexe corupției, precum și a faptelor coruptibile, să-și consolideze capacitățile operaționale și instituționale în acest sens. Acest fapt va spori indicatorii de performanță la nivel instituțional și va putea contribui la creșterea încrederii cetățenilor în instituția CNA;
- ☑ Totodată, este esențial ca subdiviziunea de combatere a corupției, cea de urmărire penală și ARBI să fie asigurate cu resurse umane calificate, să beneficieze de o finanțare corespunzătoare, capacități tehnice și materiale necesare.

CONCLUZII - MEDIUL INTERN:

Analiza mediului intern, a factorilor organizaționali și operaționali ne permite să identificăm punctele forte (S) și punctele slabe (W) la nivel instituțional, care pot avea influența pozitiv sau negativ activitatea CNA.

O generalizare a acestora este expusă în extrasul matricei SWOT, componenta ”Puncte forte” și ”Puncte slabe”:

S	W
1. Structura organizatorico-juridică eficientă. 2. Conduita colaboratorilor CNA reglementată prin act normativ. 3. Mobilitate și capacități operaționale, care permit concentrarea efortului organizațional. 4. Resurse umane calificate, experiența vastă acumulată în sistem, inclusiv competențe și capacități organizaționale dezvoltate. 5. Posibilitatea de a atrage specialiști și experți din diverse domenii. 6. Existența unui mecanism viabil în recuperarea bunurilor și a mijloacelor financiare obținute prin infracțiuni în cadrul investigațiilor financiare paralele. 7. Comunicarea internă respectă structura ierarhică. Relațiile între instituție și mediul extern sunt reglementate. 8. Procedurile decizionale sunt bine stabilite și cunoscute. Criteriile utilizate în procesul decizional sunt cele stabilite prin reglementările în vigoare.	1. Deficiențe ale cadrului legislativ aferent unor segmente de activitate. 2. Deficiențe de colaborare cu unele autorități publice. 3. Sistem de gestiune a documentelor neajustat la cerințele actuale. 4. Inexistența/ineficiența unor metodologii/proceduri unitare în desfășurarea unor activități. 5. Lipsa unei programe performante de tip “software” și a unor sisteme integrate de interacțiune internă. 6. Personal insuficient în coraport cu volumul sarcinilor atribuite și necesitățile de acoperire sectorială și teritorială corespunzătoare. 7. Baza tehnico – materială dotată nesatisfăcător, persistența unor sisteme informaționale rudimentare, lipsa unor strategii de dezvoltare în acest sens.

IV. ANALIZA MEDIULUI EXTERN ȘI IMPACTUL ACESTUIA

Evaluarea mediului extern face parte din etapa de analiză a managementului strategic și este parte a procesului de planificare strategică. Cu acest instrument de analiză, instituția și managerii pot să identifice schimbările, tendințele, oportunitățile și amenințările existente.

La evaluarea mediului extern a fost aplicat instrumentul PEST, astfel analiza fiind focusată pe cercetarea factorilor politici, economici, sociali și tehnologici.

Influența factorilor politici (P)

Voința politică este o condiție esențială pentru a garanta succesul în realizarea priorităților de prevenire și combatere a corupției la nivel național și internațional. Acest fapt implică conștientizarea problemelor legate de corupție, prioritizarea resurselor pentru aplicarea politicilor anticorupție, stabilirea unor obiective clare și tangibile, inclusiv crearea unui climat general de responsabilitate politică. Astfel, mediul politic are un impact major asupra stabilirii obiectivelor strategice și direcțiilor de activitate ale CNA, inclusiv prin prisma respectării independenței în condițiile reglementate de Legea nr.1104/06.06.2002. Actualmente, acestea derivă din Strategia Națională de Integritate și Anticorupție pentru anii 2017–2020, aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr.56 din 30.03.2017, Strategia Națională de Dezvoltare “Moldova 2020”, aprobată prin Legea nr.166 din 11.07.2012, precum și din prioritățile stabilite în noul Program de Guvernare.

Important de menționat și aspectele ce țin de cooperarea internațională și politica de vecinătate cu UE, dar și condiționalitățile impuse în Acordul de Asociere RM – UE pe segmentul de combatere a corupției.

Unul din domeniile prioritare de intervenție ale UE, prevăzut în Cadrul Unic de Sprijin Acordat de UE pentru Republica Moldova (2017-2020), este **cel de consolidare a instituțiilor și bunei guvernări, inclusiv supremația legii și securitatea**. Printre obiectivele specifice ale acestui domeniu prioritar se numără prevenirea și lupta împotriva corupției, conflictelor de interese și fraudei. Principalul rezultat așteptat pentru acest obiectiv este reducerea corupției, în special corupția la nivel înalt, și percepția scăzută a populației ce ține de combaterea corupției, prin implementarea eficientă a unei politici anticorupție și de integritate cuprinzătoare; transparența sporită, descreșterea conflictelor de interese și o recuperare eficientă a bunurilor infracționale.

Acordul de Asociere între Uniunea Europeană și Republica Moldova (Recomandarea nr.1/2017 a Consiliului de Asociere UE-Republica Moldova din 04.08.2017) prevede, la capitolul 2.4.”Cooperarea în domeniul libertății, securității și justiției, inclusiv obținerea de rezultate mai tangibile în combaterea corupției **prin îmbunătățirea rezultatelor autorităților de combatere a corupției**”, prin sancțiuni mai eficace și prin condamnări efective, în special în cazul funcționarilor de nivel înalt; implementarea în continuare a sistemului de evaluare a integrității instituționale de către CNA și de gestionare a riscurilor de corupție de către instituțiile publice [...], care corespund rezultatelor scontate ale Acordului de finanțare.

În Rezoluția din 14.11.2018, referitoare la punerea în aplicare a Acordului de Asociere UE - RM (2017/2281(INI)), Parlamentul European a reamintit obiectivele de referință în materie de combatere a corupției și a spălării banilor legate de politica de liberalizare a vizelor; [...] a îndemnat autoritățile să asigure **independența, imparțialitatea și eficacitatea** sistemului judiciar și ale **instituțiilor specializate în combaterea corupției** [...] a remarcat importanța instituirii unui palmares solid de anchete în cazuri de corupție, inclusiv la nivel înalt; [...] a reamintit importanța unui sistem judiciar independent și a combaterii corupției.

Acordul de Asociere între Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de altă parte (ratificat prin Legea nr.112/2014), prevede cooperarea părților în domeniul: prevenirii și combaterii corupției (art.2 alin.(4); art.16 alin.(1) lit.e)), asigurării eficacității în lupta împotriva corupției, îndeosebi în vederea îmbunătățirii cooperării internaționale privind combaterea corupției, precum și a asigurării unei puneri în aplicare eficace a instrumentelor juridice internaționale relevante (art.4 lit.e); art.16 alin.(2)). Art.50 din Acordul de Asociere se referă la lupta împotriva fraudei și a corupției, iar Capitolul 2 (Dispoziții Antifraudă și de Control) al Titlului VI (Asistență Financiară și Dispoziții Antifraudă și de Control) conține dispoziții referitoare la prevenirea și combaterea fraudei, a corupției și a oricăror alte activități ilegale.

Astfel, una dintre pârgghiile eficiente de prevenire și combatere a corupției o constituie participarea la acțiunile, inițiativele și proiectele diferitor organisme internaționale. CNA are calitatea de membru/observator și/sau reprezintă Republica Moldova în cadrul diferitor organizații regionale/internaționale, cum ar fi: Inițiativa Regională Anticorupție (RAI); Partenerii Europeni Împotriva Corupției (EPAC); Rețeaua pentru Integritate (Integrity Network); Rețeaua Autorităților cu Atribuții de Prevenire a Corupției (Rețeaua ”Sibenik”), Oficiul Națiunilor Unite pentru Droguri și Criminalitate (UNODC); Rețeaua Anticorupție pentru Europa de Est și Asia Centrală (ACN) a OECD; Asociația Internațională a Autorităților Anticorupție (IAACA); Academia Internațională Anticorupție (IACA); Rețeaua Balcanică Inter-instituțională de Management al Bunurilor (BAMIN).

Un capitol important al Acordului de Asociere RM-UE este Capitolul 2 ”Dispoziții antifraudă și de control” al Titlului VI ”Asistență Financiară și Dispoziții Antifraudă și de Control”. În vederea implementării prevederilor acestuia, prin Hotărârea Guvernului nr.1365/2016, Centrul a fost desemnat în calitate de punct principal de contact pentru Oficiul European de Luptă Antifraudă (OLAF), responsabil de cooperarea și schimbul de informații cu Oficiul European de Luptă Antifraudă privind cazurile de obținere frauduloasă, utilizare contrar destinației, delapidare a mijloacelor din fondurile externe oferite de Uniunea Europeană, corupție și alte acte conexe, care pot prejudicia interesele financiare ale Uniunii Europene.

Un alt aspect important, susținut politic și asumat de Centru, este ajustarea cadrului normativ și instituțional la standardele anticorupție internaționale. În acest sens, Centrul este responsabil de coordonarea la nivel național a procesului de evaluare a implementării prevederilor Convenției ONU împotriva corupției (ratificată prin Legea nr.158/2007). De asemenea, reprezentanții Centrului participă în calitate de experți guvernamentali în procesul de evaluare a altor state părți la Convenția ONU împotriva corupției (Ungaria, Belarus și Republica Cehă în cadrul primului ciclu de evaluare; Republica Macedonia de Nord și Republica Guyana în cadrul celui de-al doilea ciclu de evaluare). Reprezentantul Centrului este membru supleant în delegația Republicii Moldova la GRECO.

Totodată, în procesul de realizare a priorităților vizate au fost înregistrate și unele deficiențe precum:

- resurse financiare limitate/insuficiente pentru a putea onora angajamentele asumate prin aderarea la diferite organizații regionale/internaționale, inclusiv de a participa la evenimentele organizate peste hotare pe domeniile de activitate ale Centrului;
- lipsa unei evidențe a activităților realizate în cadrul unor proiecte de asistență externă de care beneficiază Centrul;
- comunicare sporadică a entităților publice de resort cu donatorii externi pe domeniul anticorupție, ceea ce generează dublări de activități pe aceleași segmente de intervenție.

Influența factorilor economici (E)

Influența factorilor economici asupra activității CNA este esențială, determinând, pe de o parte, strategia de activitate și domeniile prioritare de intervenție, resursele și cultura organizațională, pe de altă parte, presiunea economică și nivelul scăzut de trai alimentează perceperea și toleranța față de fenomenul corupției, tăinuirea și nedenunțarea manifestărilor de corupție.

Analiza detaliată a factorilor de dezvoltare economică în Republica Moldova a fost reflectată în Strategia națională de dezvoltare “Moldova 2020”, aprobată prin Legea nr.166 din 11.07.2012, concluziile fiind alarmante.

Conform acestui document de politici, creșterea economică și tendința de reducere a sărăciei sânt strâns corelate în Republica Moldova cu fluxul de remitențe și consumul generat de acestea. Bugetul public național a beneficiat de pe urma acestei situații, însă creșterea economică bazată pe consum și pe remitențe expune economia țării la o serie de vulnerabilități. Acești factori pot avea impact direct sau indirect asupra activității entităților publice, prin impunerea unor restricții bugetare sau limitarea de cheltuieli etc., fapt ce poate afecta exercitarea corespunzătoare a atribuțiilor legale, inclusiv sistemul de salarizare a angajaților.

CNA este persoană juridică de drept public, finanțat integral din bugetul de stat. Astfel, constrângerile bugetare ar putea determina insuficiență de acoperire cu resurse umane, financiare și materiale. În special, se menționează Legea nr.270/2018 *cu privire la salarizare*, care generează motivație insuficientă pentru nou-angajații în funcții publice.

Influența factorilor sociali (S)

Mediul social este constituit din totalitatea condițiilor, factorilor și relațiilor ce vizează sistemul de valori, tradiții și norme care modelează societatea și determină comportamentul cetățenilor în parte, dar și a anumitor grupe de interes comun.

Cunoașterea mediului social și luarea în considerare a nivelului de cultură juridică a cetățenilor sunt esențiale pentru stabilirea priorităților de activitate ale CNA. Factorii de risc în acest sens constituie nihilismul juridic și nivelul scăzut de înțelegere a cetățenilor privitor la rolul și atribuțiile CNA, dar și percepțiile negative la calitatea și finalitatea actului de justiție.

Acest aspect impune implementarea în cadrul CNA a unui sistem de management bazat pe responsabilitate socială, ce presupune prioritar răspundere pentru impactul deciziilor și activităților realizate asupra societății, dar și implicarea agenților publici, exponenților mediului de afaceri și ai societății civile în promovarea standardelor de etică și integritate în societate.

Un factor de risc în acest sens, care diminuează impactul activităților realizate de CNA și sporește perceperea cetățenilor privind nivelul înalt al corupției în instituțiile de stat, constituie atitudinea formală a entităților publice în implementarea măsurilor anticorupție.

Influența factorilor tehnologici (IT)

Republica Moldova a realizat progrese importante în implementarea tehnologiilor informaționale, nivelul și viteza de dezvoltare a societății informaționale fiind în continuă creștere.

Evoluțiile rapide în domeniul IT, trecerea spre societatea informațională (sisteme de e-guvernare, e-achiziții, e-licențiere), folosirea pe scară largă a aplicațiilor pentru telefoane mobile impun în primul rând subdiviziunilor analitice și de combatere o aliniere la standardele de dotare internaționale.

La acest capitol, CNA se confruntă cu o serie de probleme, cum ar fi soft-uri / mijloace tehnice depășite (neperformante), fapt ce poate genera riscul pierderii informațiilor, dar și tergiversării prelucrării informației, deficiențe în funcționarea bazelor de date etc. Instituția se confruntă cu insuficiența mijloacelor bugetare pentru acoperirea acestui segment, de aceea suportul oferit de partenerii de dezvoltare în cadrul diferitor proiecte de asistență tehnică este esențial.

Diferitele evoluții din domeniul hardware și software fac posibilă interconectarea sistemelor informatice pentru utilizarea unei singure surse de date ca motor de căutare de către structurile de aplicare a legii. Totodată, creșterea fluxului operativ de informații și accesul la multiple rețele de comunicații ar putea conduce la unele incidente de securitate, fapt ce impune majorarea pragului de protecție a acestora.

CONCLUZII - MEDIUL EXTERN:

Analiza mediului extern în care operează CNA ne permite să concluzionăm existența unor factori care ar putea facilita implementarea PDS, dar și o serie de riscuri incontrolabile, ce ar putea afecta capacitatea instituției de a implementa obiectivele strategice stabilite. O generalizare a acestora este expusă în extrasul matricei SWOT, componenta ”Oportunități” și ”Amenințări” :

„OPORTUNITĂȚI”	"AMENINȚĂRI"
1. Parteneriate cu organele similare pe diferite domenii, colaborări internaționale și susținere din partea partenerilor externi, încheind acorduri bilaterale de colaborare în acest scop. 2. Asigurarea cu sisteme și tehnologii informaționale moderne. 3. Cadru normativ bine structurat, coerent și complet. 4. Voința politică în vederea asigurării bunei funcționări a instituției. 5. Implementarea bunelor practici de recuperare a bunurilor infracționale. 6. Sursele de finanțare disponibile pentru perioada 2020 – 2024, în vederea promovării unor instruirii profesionale externe, inclusiv a schimbului de bune practici la nivel internațional. 7. Promovarea, menținerea și consolidarea imaginii instituției. 8. Creșterea gradului de încredere a cetățenilor în instituția CNA.	1. Reducerea numărului de colaboratori cu experiență din cauza fluxului de cadre generat de modificările survenite în legislația ce ține de salarizare și pensionare. 2. Reorganizări instituționale frecvente și modificările structurii organizatorice; 3. Lipsa de interes din partea tinerilor specialiști calificați și bine pregătiți de a se angaja în cadrul Centrului. 4. Prevederile cadrului normativ ce impun restricții la furnizarea informațiilor cu accesibilitate limitată doar în cadrul procedurii penale. 5. Tendințe de eludare a efectuării obligatorie a expertizei anticorupție în cadrul procesului de promovare a proiectelor de acte normative. 6. Cadrul legislativ și regulator nearmonizat, fapt ce creează deficiențe la interpretarea unitară și aplicarea corectă a normelor încorporate (Legea nr.82/2017; Legea nr.325/2013). 7. Perceperea eronată de către societate, precum și unii exponenți ai mediului de afaceri privind rolul și misiunea Centrului. 8. Promovarea imaginii negative a CNA de către unele agenții de presă și ONG-uri / prezentarea opiniilor proprii de către unii ”experți independenți” insuficient fundamentate. 9. Percepțiile negative ale unor exponenți ai mediului de afaceri privitor la ineficiența organelor de drept / calitatea și finalitatea actului de justiție.

VI. OBIECTIVELE GENERALE ȘI DE DEZVOLTARE STRATEGICĂ, PRIORITĂȚILE ȘI ACȚIUNI PE TERMEN MEDIU

Obiectivele, prioritățile și acțiunile planificate constituie o parte esențială a realizării misiunii Centrului, deoarece stabilesc cele mai principale domenii pentru consolidarea capacităților operaționale și instituționale, constituind, totodată, un criteriu de bază pentru alocarea resurselor necesare.

Obiectivul 1: PERFECȚIONAREA CADRULUI NORMATIV

Rezultatul scontat: *Cadrul normativ îmbunătățit și armonizat*

Priorități	Acțiuni pe termen mediu	Indicatori de monitorizare	Termen	Surse financiare
1.1 De reglementare – modificare și racordare a cadrului normativ	1.1.1 Revizuirea și optimizarea cadrului normativ de reglementare, aferent domeniului de competență a CNA, inclusiv a celui care vizează politicile anticorupție*	- nr. de proiecte de acte normative elaborate și promovate spre aprobare	anual	- prevăzute în bugetul instituției
	1.1.2 Perfectarea și racordarea cadrului normativ departamental aferent proceselor operaționale ale CNA**	- nr. de acte departamentale racordate și aprobate	2021	- prevăzute în bugetul instituției

* Legea nr.122-XV/2003 - Codul de procedură penală al Republicii Moldova;

Legea nr.985-XV/2002 - Codul penal al Republicii Moldova;

Legea nr.218/2008 - Codul contravențional al Republicii Moldova;

Legea nr.1104/2002 *cu privire la Centrul Național Anticorupție*;

Legea *integrității* nr.82/2017;

Legea nr.48/2017 *privind Agenția de Recuperare a Bunurilor Infractionale*;

Legea nr.100/2017 *cu privire la actele normative*;

Legea nr.325/2013 *privind evaluarea integrității instituționale*;

Legea nr.59/2012 *privind activitatea specială de investigații*;

Legea nr.333/2006 *privind statutul ofițerului de urmărire penală*;

Hotărârea Parlamentului nr.56/2017 privind aprobarea Strategiei Naționale de Integritate și Anticorupție pentru anii 2017–2020;

Hotărârea de Guvern nr.684 din 11.07.2018 cu privire la aprobarea Regulamentului cu privire la evaluarea, administrarea și valorificarea bunurilor infracționale (sechestrare).

** Cadrul normativ necesar care va reglementa și promova utilizarea preponderentă a documentului electronic și semnăturii digitale, alte condiții specifice implementării tehnologiilor informatice avansate;

** Regulament/ordin cu privire la procedura de achiziții a bunurilor, lucrărilor și serviciilor în cadrul CNA, care va include prevederi exhaustive privind modul de planificare și desfășurare a achizițiilor, va garanta respectarea principiului de utilizare eficientă a banilor publici și minimizare a unor riscuri. Va stabili reglementări privind activitatea grupului de lucru pentru achiziții, atribuțiile, obligațiile și drepturile acestora, funcțiile fiecărui membru a grupului în parte, în corespundere cu pct.18 al Regulamentului cu privire la activitatea grupului de lucru pentru achiziții aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.667/2016, inclusiv va institui obligativitatea de a asigura monitorizarea executării contractelor de achiziție cu desemnarea unei persoane în acest sens.

Obiectivul 2: CONSOLIDAREA CAPACITĂȚILOR OPERAȚIONALE ȘI INSTITUȚIONALE DE PREVENIRE ȘI COMBATERE A CORUPȚIEI

Rezultatul scontat: *Capacitățile instituționale de prevenire și combatere a corupției consolidate;
Fortificate capacitățile administrative de gestionare a activelor;
Baza tehnico-materială dezvoltată.*

Priorități	Acțiuni pe termen mediu	Indicatori de monitorizare	Termen	Surse financiare
2.1 Asigurarea unui management eficient al resurselor umane	2.1.1 Evaluarea structurii și randamentul de personal față de obiectivele trasate față de instituție.	- structură revizuită și modificată	2020	
	2.1.2 Implementarea consecvență a standardelor actuale privind politicile și procedurile de personal.	- nr. de concursuri desfășurate - nr. de funcționari angajați prin concurs - notă privind evaluarea funcționalității politicii de angajare și promovare în funcție	anual	
	2.1.3 Optimizarea și dezvoltarea sistemului de formare profesională a angajaților, inclusiv celor debutanți orientat spre rezultat. Integrarea unor tematici precum: cadrul juridic național și internațional anticorupție; politici de integritate și anticorupție; managementul riscurilor de fraudă și corupție; practici de investigație în cazurile de corupție prin schimbul de experiență internațională, efectuarea investigațiilor speciale; expertiza judiciară; culegerea informațiilor prin metode avansate; investigațiile financiare paralele; sisteme de analiză, monitorizare și evaluare; managementul instrumentelor financiare; sistemul de control intern managerial; managementul proiectelor; achizițiile publice; strategii de comunicare, procedee și tehnici moderne; studierea limbilor străine etc..	- notă de evaluare ex-ante a necesarului de instruiți (tematici, nivel de cunoștințe) - nr. instruiți și angajați instruiți - notă de evaluare ex-post privind nivelul de realizare a planurilor de instruiți	anual	- prevăzute în bugetul instituției; - proiecte de asistență externă

	2.1.4 Perfecționarea continuă a corpului de formatori din cadrul instituției, antrenați în procesul de instruire internă/externă, prin participarea la diferite cursuri, mese rotunde, precum și alte forme de instruire externă organizate, inclusiv peste hotare, în scopul familiarizării cu noile strategii și practici în domeniu și diseminarea ulterioară a acestor informații subdiviziunilor interesate.	- nr.de instruiți ”formare de formatori” / persoane instruite	anual	- prevăzute în bugetul instituției; - proiecte de asistență externă
	2.1.5 Participarea la cursuri de instruire, seminare, mese rotunde etc. pe domenii specifice și/sau delegarea colaboratorilor (de diferite niveluri) la astfel de activități, organizate de alte instituții (parteneri interni și externi).	- nr. de solicitări înaintate; - nr. de evenimente/acțiuni desfășurate - persoane delegate spre participare	anual	- prevăzute în bugetul instituției; - proiecte de asistență externă
	2.1.6 Asigurarea unui mecanism de coordonare eficientă a activității CNA, orientat spre conlucrare între subdiviziuni, sporirea randamentului muncii și al executării calitative a atribuțiilor.	- mecanism evaluat (probleme identificate, soluții propuse)	2020	- prevăzute în bugetul instituției
2.2 Consolidarea capacităților instituționale de prevenire a corupției	2.2.1 Consolidarea capacităților operaționale a CNA în special a activităților de expertiză și evaluare instituțională.	- nr. de rapoarte de expertiză efectuate; - nr. de entități publice/ activități vulnerabile evaluate	anual	-
	2.2.2 Dezvoltarea platformei de raportare electronică a SNIA cu suportul proiectului PNUD ”Lupta cu corupția prin consolidarea integrității durabile în Republica Moldova”.	- platformă funcțională	2020	- proiecte de asistență externă
	2.2.3 Evaluarea implementării SNIA și elaborarea unui nou document de politici național.	- raport de evaluare elaborat și publicat	2021	- prevăzute în bugetul instituției
		- document de politici elaborat și aprobat	2023	- proiecte de asistență externă
	2.2.5 Promovarea inițiativelor de conștientizare și implicare a tinerilor în activități anticorupție.	- nr. de inițiative promovate/realizate	anual	- proiecte de asistență externă

	2.2.6 Consolidarea capacităților operaționale de analiză strategică a fenomenului corupției în domeniile vulnerabile, afectate de fenomenul corupției. Identificarea/analiza formelor și tendințelor corupției, estimarea dimensiunilor și a impactului acestui fenomen.	- nr. de studii elaborate - ponderea recomandărilor implementate - nr. de instruiți și persoane instruite	anual	
2.3 Consolidarea capacităților instituționale de combatere a corupției	2.3.1 Consolidarea capacităților instituționale de reprimare a corupției pe întreg teritoriu țării, inclusiv concentrarea asupra cazurilor de corupție la nivel înalt.	- note informative, care conțin date statistice de combatere	anual	- prevăzute în bugetul instituției
	2.3.2 Cooperarea eficientă între organele de ocrotire a normelor de drept, în vederea schimbului operativ de informații, desfășurării unor investigații financiare paralele și aplicarea măsurii confiscării pe cazuri de corupție.	- acorduri de colaborare semnate/ revizuite - grupuri de lucru comune instituite pentru investigarea actelor de corupție	anual	- prevăzute în bugetul instituției
	2.3.3 Identificarea surselor de finanțare externă în vederea consolidării capacităților profesionale ale subdiviziunii de combatere a corupției, de urmărire penală, inclusiv a Agenției de Recuperare a Bunurilor Infractionale, prin instruiți în țară și peste hotare pe domeniile de competență.	- proiecte inițiate/implementate	anual	- prevăzute în bugetul instituției; - proiecte de asistență externă
	2.3.4 Perfecționarea metodelor și tacticilor aplicate în combaterea corupției și elaborarea unui Ghid în acest sens.	- ghid elaborat și pus în aplicare	2021	- prevăzute în bugetul instituției; - proiecte de asistență externă
		- nr. de instruiți pe marginea Ghidului efectuate	2022	
		- nr. de personal instruit	2023	
	2.3.5 Analiza mecanismului de efectuare a măsurilor speciale de investigație, în vederea elucidării vulnerabilităților ce pot dăuna buna desfășurare a ASI.	- asigurarea unei proceduri unice de solicitare, gestionare și utilizare a mijloacelor destinate MSI	2021	- prevăzute în bugetul instituției
	2.3.6 Inventarierea dosarelor de căutare din gestiune și coordonarea cu organul de urmărire penală/procurorul privitor la transmiterea acestora după competență altor organe de drept.	- notă privind inventarierea dosarelor de căutare; - nr. de dosare de căutare pornite/clasate și transmise după competență.	2021	

	2.3.7 Studiarea practicii existente în vederea revizuirii modalității de raportare către Procuratură a rezultatelor activității speciale de investigație, conform prevederilor legale.	- revizuirea procedurilor interne de raportare a rezultatelor ASI	2020	- prevăzute în bugetul instituției
		- raport anual cu privire la rezultatele ASI	anual	
	2.3.8 Întreprinderea acțiunilor necesare în scopul ridicării capacităților funcționale în utilizarea eficientă a informației acumulate în procesul ASI.	- elaborarea propunerilor de îmbunătățire a sistemelor de înregistrare și evidență a ASI	2020	- prevăzute în bugetul instituției
	2.3.9 Verificarea sistematică a păstrării corpurilor delict și a procesului de restituire a bunurilor/documentelor ridicate de către ofițerii de urmărire penală și nerecunoscute în calitate de corp delict.	- verificări efectuate și rezultate raportate conducerii	anual	- prevăzute în bugetul instituției
	2.3.10 Consolidarea capacităților ARBI prin completarea statelor de personal.	- subdiviziune suplinită cu unități	2020	- prevăzute în bugetul instituției
	2.3.11 Asigurarea funcționalității canalului securizat de schimb de date SIENA, precum și identificarea posibilității conexiunii la alte canale similare.	- canal securizat de schimb de date SIENA pe deplin funcțional	2020	- prevăzute în bugetul instituției;
		- canale noi de schimb de date identificate și conexiune asigurată	anual	- proiecte de asistență externă
	2.3.12 Crearea unui Sistem informațional automatizat privind evidența unică a informației cu privire la bunurile infracționale indisponibilizate.	- sistem informațional creat și implementat	2022	- proiecte de asistență externă
	2.4 Modernizarea bazei tehnico-materiale și a tehnologiilor informaționale	- politică elaborată;	2020	
		- politică implementată	2021	
	2.4.2 Implementarea soluțiilor automatizate pentru toate procesele de lucru.	- softuri implementate și utilizate	2021	- prevăzute în bugetul instituției; - proiecte de asistență externă -

	2.4.3 Implementarea unui sistem intern de circulație electronică a documentelor cu utilizarea infrastructurii de semnătură digitală.	- sistem elaborat	2021	- prevăzute în bugetul instituției; - proiecte de asistență externă
		- sistem implementat	2023	
	2.4.4 Definitivarea și implementarea sistemului informațional unic al Centrului.	- sistem implementat - elaborarea și aprobarea instrucțiunii privind utilizarea sistemului	2020	- prevăzute în bugetul instituției - proiecte de asistență externă
	2.4.5 Modernizarea bazei tehnico-materiale, inclusiv a infrastructurii tehnologice și echipamentelor hardware.	- 100% unităților substituite	2022	- prevăzute în bugetul instituției; - proiecte de asistență externă
	2.4.6 Licențierea soluțiilor software utilizate în cadrul CNA.	- licențe procurate	2023	- prevăzute în bugetul instituției; - proiecte de asistență externă
2.5 Gestionarea eficientă a activelor	2.5.1 Crearea unui sistem de monitorizare a executării contractelor de achiziții la nivel instituțional (care să reflecte eficiența procesului de achiziție) și întocmirea unor rapoarte semestriale/anuale, care să includă informații cu privire la executarea obligațiilor contractuale, cauzele neexecutării, reclamațiile înaintate și sancțiunile aplicate, mențiuni cu privire la calitatea executării contractului etc.	- sistem implementat	2021	- prevăzute în bugetul instituției
		- numărul Rapoartelor semestriale/anuale cu privire la monitorizarea executării contractelor de achiziții publicate pe pagina web	anual	
	2.5.2 Efectuarea unor achiziții publice fundamentate pe principiul ”calitate-preț/cost”.	- nr. contractelor semnate urmare a realizării procedurilor de achiziții	anual	- prevăzute în bugetul instituției
	2.5.3 Consolidarea capacităților profesionale a personalului implicat în procedura de achiziții publice, prin desfășurarea unor instruiți privind modul de planificare și identificare a necesităților, elaborarea documentației de atribuire, evaluarea ofertelor și monitorizarea executării contractelor.	- nr. de instruiți efectuate cu antrenarea experților din afara instituției - nr. de persoane instruite	anual	- prevăzute în bugetul instituției

Obiectivul 3: CONSOLIDAREA CLIMATULUI DE INTEGRITATE INSTITUȚIONAL

Rezultatul scontat: *Climatul de integritate asigurat*

Priorități	Acțiuni pe termen mediu	Indicatori de monitorizare	Termen	Surse financiare
3.1 Cultivarea integrității instituționale	3.1.1. Implementarea eficientă a instrumentelor de integritate prevăzute la art.10 al Legii integrității nr.82/2017.	- nr. de agenți publici angajați prin concurs sau prin transfer de la alte entități publice; - nr. cazierelor de integritate solicitate de entitățile publice la angajare; - nr. contestațiilor depuse împotriva rezultatelor concursurilor organizate; - nr. conflictelor de interese declarate și soluționate; - nr. cadourilor predate comisiilor de evidență; - nr. cazurilor de influență necorespunzătoare denunțate și soluționate.	anual	- prevăzute în bugetul instituției
3.2 Consolidarea integrității profesionale	3.2.1 Revizuirea barierelor stabilite în instituție, fizice și electronice, de acces la informațiile cu accesibilitate limitată și evaluarea periodică a funcționalității acestora.	- controale efectuate; - cazuri raportate conducerii	anual	
	3.2.2 Includerea obligatorie în tematicile instruirilor interne a subiectelor referitoare la accesul și utilizarea informației de serviciu.	- nr. de instruirii realizate - nr. de persoane instruit	anual	- prevăzute în bugetul instituției
	3.2.3 Consolidarea capacităților DSI de prevenire a eventualelor ilegalități prin implicare în analiza condițiilor și circumstanțelor care au generat materializarea riscurilor de corupție și a abaterilor disciplinare de către angajați.	- nr. cazurilor de incidente de integritate și factorii care le-au generat	anual	
	3.2.4 Elaborarea unei liste a semnalelor de alertă legate de rezultate, conduită sau eschivare de la anumite obligațiuni, care ar putea conduce la posibile ilegalități.	- indicatori formulați și puși în aplicare și informarea șefilor de subdiviziuni	2021	

	3.2.5 Organizarea periodică a ședințelor concentrate pe subiectul de etică și integritate.	- nr. de instruiți/ședințe organizate - nr. de persoane instruite	anual	- prevăzute în bugetul instituției
3.3 Consolidarea și eficientizarea controlului intern managerial și a auditului intern	3.3.1 Implementarea sistemului de control intern managerial și a activității de audit intern.	- rapoarte de evaluare anuale elaborate, sistem de control intern conform - Declarația de răspundere managerială publicată pe pagina web	anual	- prevăzute în bugetul instituției
	3.3.2 Asigurarea implementării conforme a SNCI 10 "Activități de control" și SNCI 12 "Divizarea obligațiilor și responsabilităților" la acest capitol.	- procese documentate	2020	
	3.3.3 Evaluarea mecanismului de control intern în cadrul instituției.	- procese documentate	conform Planului de acțiuni al SAI	
	3.3.4 Elaborarea Programului de asigurare și îmbunătățire activității de audit intern și a Planului strategic al activității de audit intern.	- Program/Plan strategic elaborat și pus în aplicare	2021	
	3.3.5 Elaborarea Procedurilor interne pentru desfășurarea activității de audit intern (instrucțiunile proprii de aplicare a Normelor metodologice de audit intern în sectorul public, specifice sectorului de activitate).	- proceduri elaborate	2022	

Obiectivul 4: EFICIENTIZAREA PROCESULUI DE COMUNICARE, MENȚINEREA ȘI PROMOVAREA IMAGINII INSTITUȚIEI ȘI A PARTENERIATELOR DURABILE

**Rezultatul scontat: *Eficientizată colaborarea cu actorii mediului extern*
*Asigurată transparența în procesul decizional***

Priorități	Acțiuni pe termen mediu	Indicatori de monitorizare	Termen	Surse financiare
4.1 Eficientizarea procesului de comunicare și colaborare interinstituțională	4.1.1 Sporirea colaborării interinstituționale a CNA cu Consiliul Concurenței, SFS, ANI, Agenția pentru Supravegherea Tehnică etc.	- întruniri comune realizate; - nr. de instruiți/persoane instruite; - nr. de cazuri de informare	anual	- prevăzute în bugetul instituției

	4.1.2 Lansarea unei platforme comune de cooperare pe domeniile de competențe între CNA și alte entități publice (PA, ANI etc.)	- Platformă realizată	2020	- prevăzute în bugetul instituției
	4.1.3 Promovarea și consolidarea capacităților de comunicare externe prin încheierea unor acorduri de colaborare cu organizațiile/instituțiile străine, regionale și internaționale precum și a unor contracte de parteneriat cu organizațiile neguvernamentale și sectorul privat	- inițiative promovate - activități/întuniri realizate; - nr. de acorduri de colaborare și contracte încheiate	anual	- prevăzute în bugetul instituției; - bugetul instituției părții solicitante
	4.1.4 Instituirea unui sistem de evidență a activităților realizate în cadrul unor proiecte de asistență externă de care beneficiază Centrul.	- Sistem instituit	2022	- proiecte de asistență externă
4.2 Promovarea imaginii instituției	4.2.1 Promovarea imaginii CNA prin intermediul instrumentelor de comunicare disponibile, inclusiv creșterea vizibilității în spațiul public.	- campanii de promovare a imaginii CNA desfășurate - nr. de comunicate, declarații pentru presă și postări pe rețelele de socializare	anual	- prevăzute în bugetul instituției; - proiecte de asistență externă
	4.2.2 Aprobarea Strategiei de comunicare a CNA pentru anii 2020 – 2023, cu suportul experților din proiectul PNUD.	- document aprobat	2020	- prevăzute în bugetul instituției; - proiecte de asistență externă
	4.2.3 Monitorizarea publicațiilor/ interviurilor, altor informații ce vizează activitatea CNA sau a angajaților instituției, asigurarea unei reacții corespunzătoare.	- nr. de comunicate plasate, interviuri/conferințe de presă realizate	anual	- prevăzute în bugetul instituției
4.3 Asigurarea transparenței în procesul decizional	4.3.1 Implementarea continuă la nivel instituțional a reglementărilor Legii privind transparența în procesul decizional nr. 239-XVI din 13.11.2008.	- rapoarte elaborate și publicate	anual	
	4.3.2 Asigurarea procesul decizional prin informarea multilaterală a publicului referitor la proiectele de decizii, inclusiv asupra deciziile adoptate. Punerea la dispoziția părților interesate a proiectelor de decizie și a materialelor aferente acestora,	- decizii consultate - recomandări înaintate de societatea civilă: recomandări acceptate/neacceptate de Centru.	anual	

	examinarea și, după caz, implementarea recomandărilor înaintate pe marginea proiectelor de decizii sau neacceptarea acestora cu argumentarea deciziei, precum și publicarea pe pagina web a informațiilor în acest sens.			
4.4 Gestionarea eficientă a sistemului de petiționare/a Liniei Naționale Anticorupție	4.4.1 Implementarea în cadrul CNA a unui mecanism electronic de recepție a informației.	- mecanism implementat	2023	- prevăzute în bugetul instituției; - proiecte de asistență externă
	4.4.2 Instituirea unui mecanism de implementare a Legii nr.122 din 12.07.2018 privind avertizorii de integritate.	- mecanism elaborat și implementat	2020	
	4.4.3 Promovarea Liniei Naționale Anticorupție și a unor campanii de informare și consultare privind competențele CNA, inclusiv modalitatea de efectuare a unei avertizări de integritate la linia națională anticorupție.	- nr. de campanii de informare - nr. persoanelor instruite - nr. de avertizări parvenite ce țin de competența Centrului	anual	- prevăzute în bugetul instituției; - proiecte de asistență externă
	4.4.4 Instruirea personalului responsabil de gestionarea Liniei Naționale Anticorupției în vederea respectării regulilor generale de funcționare a liniei telefonice, de înregistrare și evidență a apelurilor; examinării informației și redirecționării apelului, inclusiv pe domeniul „avertizărilor de integritate”.	- nr. de instruiți desfășurate - nr. de persoane instruite	anual	- prevăzute în bugetul instituției

VII. PROCEDURA DE IMPLEMENTARE, MONITORIZARE ȘI EVALUARE A PDS

O etapă indispensabilă în procesul de management al PDS o constituie cadrul organizatoric de implementare, monitorizarea și evaluarea impactului. Doar etapa de monitorizare a progresului obținut și de evaluare a impactului prin atingerea rezultatelor scontate oferă informație veridică privitor la viabilitatea procesului de planificare strategică, asigură o corelare eficientă între planurile anuale de acțiuni, resurse disponibile umane și financiare.

Toate aceste condiții vor fi determinate prin realizarea următoarelor proceduri interne:

- Punerea în aplicare a PDS adoptat în cadrul ședinței Colegiului și a planurilor anuale de acțiuni. Astfel, în limitele financiare disponibile, vor fi incluse acțiuni concrete în vederea realizării priorităților incluse în PDS, încadrate în timp și subdiviziuni/persoane responsabile;

- Nominalizarea subdiviziunii de management operațional responsabilă de coordonarea acestui proces, inclusiv acordarea suportului metodologic responsabililor de implementare, monitorizarea și evaluarea prin elaborarea rapoartelor semestriale și anuale;

- Periodicitatea raportării și actualizării PDS se va stabili prin controlul asupra realizării activităților anuale în corelare cu posibilitățile reale (bugetare și proiectele de asistență de care beneficiază Centru);

- Raportul cu privire la progresul înregistrat, precum și eventualele sugestii privind îmbunătățirea va fi examinat anual și la finele implementării PDS de către Colegiul Centrului.

VIII. RISCURILE CARE POT INFLUENȚA REALIZAREA OBIECTIVELOR PLANULUI DE DEZVOLTARE INSTITUȚIONALĂ

RISURI:

- ☑ Blocarea finanțării proiectelor de dezvoltare;
- ☑ Lipsa suportului politic în promovarea actelor normative și politicilor anticorupție;
- ☑ Subaprecierea rezultatelor activității și confundarea/necunoașterea atribuțiilor instituționale de către societate;
- ☑ Implicarea insuficientă/superficială a sectorului public în implementarea politicilor anticorupție sectoriale și instituționale.

IX. ANEXE

Anexa 1

ANALIZA SWOT ÎN EVALUAREA MEDIULUI INTERN ȘI EXTERN

Utilizarea analizei SWOT a devenit o activitate importantă în cadrul managementului strategic, pentru identificarea soluțiilor și planificarea optimă a acțiunilor, deoarece dă posibilitatea trecerii rapide în revistă a punctelor-cheie a unei disfuncții, precum și a direcțiilor în care trebuie să se acționeze pentru soluționarea acesteia.

Obiectivul general al acestei analize este de a identifica punctele forte (S), punctele slabe (W), oportunitățile (O) și amenințări posibile (T), pentru o planificare corectă a activității pe termen mediu și lung a Centrului.

Astfel, urmare a analizei efectuate, identificăm următoarele:

SWOT	
S	W
1. Structura organizatorico-juridică eficientă. 2. Conduita colaboratorilor CNA reglementată prin act normativ. 3. Mobilitate și capacități operaționale, care permit concentrarea efortului organizațional. 4. Resurse umane calificate, experiența vastă acumulată în sistem, inclusiv competențe și capacități organizaționale dezvoltate. 5. Posibilitatea de a atrage specialiști și experți din diverse domenii. 6. Existența unui mecanism viabil în recuperarea bunurilor și a mijloacelor financiare obținute prin infracțiuni în cadrul investigațiilor financiare paralele. 7. Comunicarea internă respectă structura ierarhică. Relațiile între instituție și mediul extern sunt reglementate. 8. Procedurile decizionale sunt bine stabilite și cunoscute. Criteriile utilizate în procesul decizional sunt cele stabilite prin reglementările în vigoare.	1. Deficiențe ale cadrului legislativ aferent unor segmente de activitate. 2. Deficiențe de colaborare cu unele autorități publice. 3. Sistem de gestiune a documentelor neajustat la cerințele actuale. 4. Inexistența/ineficiența unor metodologii/proceduri unitare în desfășurarea unor activități. 5. Lipsa unei programe performante de timp “software” și a unor sisteme integrate de interacțiune internă. 6. Personal insuficient în coraport cu volumul sarcinilor atribuite și necesitățile de acoperire sectorială și teritorială corespunzătoare. 7. Baza tehnico – materială dotată insuficient, persistența unor sistemele informaționale rudimentare, lipsa unor strategii de dezvoltare în acest sens.

O	T
1. Parteneriate cu organele similare pe diferite domenii, colaborări internaționale și susținere din partea partenerilor externi, încheind acorduri bilaterale de colaborare în acest scop. 2. Asigurarea cu sisteme și tehnologii informaționale moderne. 3. Cadru normativ bine structurat, coerent și complet. 4. Voința politică în vederea asigurării bunei funcționări a instituției. 5. Implementarea bunelor practici de recuperare a bunurilor infracționale. 6. Sursele de finanțare disponibile pentru perioada 2020 - 2024 în vederea promovării unor instruiți profesionale externe, inclusiv a schimbului de bune practici la nivel internațional. 7. Promovarea, menținerea și consolidarea imaginii instituției. 8. Creșterea gradului de încredere a cetățenilor în instituția CNA	1. Reducerea numărului de colaboratori cu experiență din cauza fluxului de cadre generat de modificările survenite în legislația ce ține de salarizare și pensionare. 2. Reorganizări instituționale frecvente și modificările structurii organizatorice; 3. Lipsa de interes din partea tinerilor specialiști calificați și bine pregătiți de a se angaja în cadrul Centrului. 4. Prevederile cadrului normativ ce impun restricții la furnizarea informațiilor cu accesibilitate limitată doar în cadrul procedurii penale. 5. Tendințe de eludare a efectuării obligatorie a expertizei anticorupție în cadrul procesului de promovare a proiectelor de acte normative. 6. Cadrul legislativ și regulator nearmonizat, fapt ce creează deficiențe la interpretarea unitară și aplicarea corectă a normelor încorporate (Legea nr.82/2017; Legea nr.325/2013). 7. Perceperea eronată de către societate, precum și unii exponenți ai mediului de afaceri privind rolul și misiunea Centrului. 8. Promovarea imaginii negative a CNA de către unele agenții de presă și ONG-uri / prezentarea opiniilor proprii de către unii "experți independenți" insuficient fundamentate. 9. Percepțiile negative ale unor exponenți ai mediului de afaceri privitor la ineficiența organelor de drept / calitatea și finalitatea actului de justiție.

STRUCTURA ȘI EFECTIVUL LIMITĂ AL CENTRULUI NAȚIONAL ANTICORUPȚIE:

Structura Centrului Național Anticorupție include: Aparatul central și trei subdiviziuni teritoriale, după cum urmează:

APARATUL CENTRAL		
Nr	Subdiviziunea	Misiunea
1.	Conducerea	<u>Directorul</u> - organizează și asigură activitatea Centrului, inclusiv a subdiviziunilor și a Colegiului, și este responsabil de exercitarea atribuțiilor Centrului. <u>Adjuncții directorului</u> - organizează activitatea în cadrul Centrului în limitele împuternicirilor ce le sînt atribuite. În lipsa directorului, atribuțiile acestuia sînt exercitate de către adjunctul desemnat prin ordinul directorului.
2.	Direcția generală prevenirea corupției	Prevenirea corupției prin consolidarea și cultivarea climatului de integritate în sectorul public și privat.
3.	Direcția generală combaterea corupției	Întreprinderea măsurilor speciale de investigație și acțiunilor de urmărire penală prevăzute de legislația procesual-penală, precum și efectuarea procedurilor în cazul contravențiilor a căror examinare ține de competența Centrului, întru combaterea corupției și a actelor conexe corupției, a faptelor coruptibile și contravenționale.
4.	Direcția generală urmărire penală	Efectuarea urmăririi penale în privința infracțiunilor aflate în competență, contribuirea la realizarea obiectivelor Centrului prin examinarea sesizărilor și comunicărilor cu privire la infracțiuni, descoperirea infracțiunilor de corupție și a celor conexe corupției, infracțiunilor de spălarea banilor și finanțare a terorismului, prin întreprinderea tuturor măsurilor prevăzute de lege pentru cercetarea sub toate aspectele, completă și obiectivă a circumstanțelor cauzei pentru stabilirea adevărului.
5.	Direcția generală asigurare operativă	Efectuarea și asigurarea suportului operativ-tactic, operativ-tehnic, tehnico-criminalistic, informațional și telecomunicații, a măsurilor speciale de investigație și acțiunilor de urmărire penală.
6.	Agencia de Recuperare a Bunurilor Infracționale (cu statut de direcție generală)	Recuperarea bunurilor infracționale aflate pe teritoriul țării sau în afara teritoriului ei în cazul infracțiunilor prevăzute de legislație, săvîrșite direct sau indirect, de către cetățenii Republicii Moldova, cetățenii străini și apatrizi, precum și de către persoanele juridice rezidente sau nerezidente ale Republicii Moldova.
7.	Direcția testarea integrității profesionale	Verificarea eficienței cultivării climatului de integritate profesională în cadrul entităților publice și sporirea responsabilității conducătorilor entităților publice și organelor de autoadministrare pentru dezvoltarea, menținerea și consolidarea acestuia.
8.	Direcția analitică	Efectuarea analizei operaționale și strategice a actelor de corupție, a actelor conexe corupției și a faptelor coruptibile.
9.	Direcția cooperare internațională	Dezvoltarea relațiilor de cooperare cu instituțiile/organizațiile similare de peste hotare, misiunile diplomatice și consulare acreditate în Republica Moldova, cu organizațiile/instituțiile străine, regionale și internaționale, statele membre ale Uniunii Europene și alți donatori (parteneri externi de dezvoltare).

10.	Direcția securitate internă	Combaterea și prevenirea actelor de corupție, a actelor conexe corupției și a faptelor coruptibile comise de colaboratorii Centrului, cu demararea unor măsuri, metode sau tactici speciale de investigații, inclusiv asigurarea securității, integrității, educarea și responsabilizarea colaboratorilor și constatarea încălcării disciplinei executorii, abaterilor disciplinare și a altor delictе.
11.	Direcția logistică și administrare	Consolidarea bazei tehnico-materiale, administrarea, asigurarea integrității și menținerea în stare tehnică bună a patrimoniului imobiliar, mijloacelor fixe, bunurilor de valoare mică care se află în gestiune.
12.	Direcția comenduire	Asigurarea pazei și securitatea sediilor, supravegherea respectării regimului de control-acces la obiectivele Centrului; asigurarea recepționării, evidenței și transmiterii informațiilor despre infracțiuni și incidente, gestionarea Liniei Naționale Anticorupție, gestionarea armamentului și munițiilor din dotare, asigurarea regimului de detenție, pazei și escortării persoanelor reținute/arestate, acordare a suportului specializat subdiviziunilor la depistarea, investigarea și curmarea infracțiunilor de corupție, a celor conexe corupției, precum și a faptelor coruptibile, coordonare a acțiunilor angajaților subdiviziunilor în caz de săvârșire a infracțiunilor grave, tulburărilor în masă, calamităților naturale; organizarea, dirijarea și controlul activității secțiilor și serviciilor din subordine, a grupurilor de gardă din cadrul subdiviziunilor teritoriale ale Centrului.
13.	Secția resurse umane	Promovarea și implementarea unui management eficient al resurselor umane în cadrul instituției.
14.	Secția management operațional	Organizarea, coordonarea, planificarea măsurilor de acțiuni, monitorizarea, raportarea implementării documentelor de politici publice în domeniul de competență al instituției, determinarea riscurilor, evidența și controlul disciplinei executorii de către subdiviziunile Centrului privind realizarea sarcinilor trasate de Președintele țării, Parlament, Guvern, Colegiul Centrului, organizarea desfășurării ședințelor Colegiului Centrului, controlul examinării interpelărilor deputaților, demersurilor ministerelor și altor autorități publice centrale, procesarea corespondenței și examinarea petițiilor cetățenilor prin prisma competenței Centrului.
15.	Secția evidență contabilă și retribuirea muncii	Asigurarea activității financiare, prin ținerea evidenței contabile, gestionarea mijloacelor publice și prezentarea în modul stabilit a dărilor de seamă contabile, fiscale și statistice.
16.	Secția secretariat și arhivă	Organizarea, planificarea, analiza, monitorizarea lucrărilor de secretariat și arhivă, respectarea prevederilor legilor și actelor normative, evidența și controlul disciplinei executorii de către subdiviziuni a examinării petițiilor, interpelărilor, solicitărilor.
17.	Serviciul juridic	Acordarea suportului juridic în activitatea Centrului, efectuarea lucrărilor ce țin de perfecționarea legislației Republicii Moldova, reglementarea juridică a cazurilor ce țin de competența Centrului, precum și îmbunătățirea calității proiectelor de acte normative.
18.	Serviciul relații publice	Realizarea politicii de transparență prin gestionarea imaginii Centrului pe plan intern și extern, relațiilor acestuia cu structurile statului, cu instituțiile internaționale, cu societatea și cetățenii.

19.	Serviciul audit intern	Acordă consultanță și asigurări obiective privind eficacitatea sistemului de management financiar și control, contribuind la obținerea plusvalorii și oferind recomandări pentru îmbunătățirea acestuia.
-----	------------------------	--

SUBDIVIZIUNI TERITORIALE		
Direcția teritorială "Centru"		
20.	Direcția teritorială "Centru"	Întreprinderea măsurilor speciale de investigație și acțiunilor de urmărire penală prevăzute de legislația procesual-penală, precum și efectuarea procedurilor în cazul contravențiilor a căror examinare ține de competență, întru combaterea corupției, a actelor conexe corupției și a faptelor coruptibile, din raza teritorială de activitate.
Direcția teritorială "Nord"		
21	Direcția generală teritorială "Nord"	Întreprinderea măsurilor speciale de investigație, efectuarea urmăririi penale și întreprinderea acțiunilor în vederea reparării prejudiciului cauzat statului în cazul infracțiunilor a căror contracarare ține de competență, precum și efectuarea procedurii în cazul contravențiilor administrative atribuite competenței acesteia.
Direcția teritorială "Sud"		
22.	Direcția generală teritorială "Sud"	Întreprinderea măsurilor speciale de investigație, efectuarea urmăririi penale și întreprinderea acțiunilor în vederea reparării prejudiciului cauzat statului în cazul infracțiunilor a căror contracarare ține de competență, precum și efectuarea procedurii în cazul contravențiilor administrative atribuite competenței acesteia.

CADRUL JURIDIC NAȚIONAL ȘI INTERNAȚIONAL

Cadrul normativ național:

1. *Constituția Republicii Moldova din 29.07.1994;*
2. *Codul penal al Republicii Moldova – Legea nr.985 din 18.04.2002;*
3. *Codul de procedură penală al Republicii Moldova, Legea nr.122 din 14.03.2003;*
4. *Codul contravențional, Legea nr.218 din 24.10.2008;*
5. *Codul administrativ, Legea nr.116 din 19.07.2018;*
6. *Legea nr.1104 din 06.06.2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție;*
7. *Legea nr.333 din 10.11.2006 privind statutul ofițerului de urmărire penală;*
8. *Legea nr.25 din 22.02.2008 privind Codul de conduită a funcționarului public;*
9. *Legea nr.158 din 04.07.2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public;*
10. *Legea nr.133 din 08.07.2011 privind protecția datelor cu caracter personal;*
11. *Legea nr.59 din 29.03.2012 privind activitatea specială de investigații;*
12. *Legea nr.325 din 23.12.2013 privind evaluarea integrității instituționale;*
13. *Legea nr.133 din 17.06.2016 privind declararea averii și a intereselor personale;*
14. *Legea integrității nr.82 din 25.05.2017;*
15. *Legea nr.122 din 12.07.2018 privind avertizorii de integritate;*
16. *Hotărârea Parlamentului nr.34 din 11.03.2016 cu privire la structura și efectivul CNA;*
17. *Hotărârea Parlamentului nr.56 din 30.03.2017 cu privire la adoptarea Strategiei Naționale de Integritate și Anticorupție pentru anii 2017-2020.*

Cadrul normativ internațional:

1. *Convenția Națiunilor Unite Împotriva Corupției (UNCAC), ratificată de Republica Moldova prin Legea nr.158 din 06.07.2007;*
2. *Convenția penală privind corupția, ratificată de Republica Moldova prin Legea nr.428-XV din 30.10.2003;*
3. *Convenția civilă privind corupția, ratificată de R. Moldova prin Legea nr.542-XV din 19.12.2003;*
4. *Rezoluția (97) 24 a Comitetului de Miniștri privind cele 20 de principii directe pentru lupta împotriva corupției;*
5. *Rezoluția (98) 7 privind statutul Grupului de State contra Corupției;*

LISTA PROIECTELOR DE ASISTENȚĂ EXTERNĂ

PROIECTE ÎN DERULARE:

☒ Proiectul "Lupta cu corupția prin consolidarea integrității sustenabile în Republica Moldova"

(Curbing corruption by sustainable integrity in the Republic of Moldova), finanțat de către Ministerul Afacerilor Externe al Norvegiei și implementat de către PNUD Moldova.

*Empowered lives.
Resilient nations.*

Perioada de implementare: 2019 – 2021

Rezultate scontate:

- Asigurarea monitorizării și evaluării eficiente și participative a implementării SNIA;
- Capacități consolidate ale autorității anticorupție în vederea punerii în aplicare și îmbunătățirii instrumentelor de integritate;
- Instituirea unor mecanisme puternice de integritate instituțională la nivel sectorial și local;
- Standardele de integritate din sectorul privat au fost dezvoltate și avizate de către principalele părți interesate;
- Consolidarea angajamentului civic pentru o monitorizare eficientă și obiectivă a sistemului de integritate

☒ Proiectul comun al Uniunii Europene și al Consiliului Europei „Controlul corupției prin aplicarea legii și prevenire” (Controlling Corruption through Law Enforcement and Prevention - CLEP).

Perioada de implementare: 1 iunie 2017 – 31 mai 2020 (36 luni)

Obiectivul general: Consolidarea cadrului anticorupție în Republica Moldova în concordanță cu standardele europene și internaționale.

Obiectivul specific: Susținerea reformei cadrului de reglementare anticorupție și a instituțiilor relevante, în conformitate cu standardele europene și internaționale și consolidarea colaborării naționale și internaționale între sistemele specializate în aplicarea legii și prevenire.

☒ Proiectul regional UE/CoE "Consolidarea măsurilor pentru prevenirea și combaterea infracțiunilor economice în Regiunea Parteneriatului Estic" (PGG II-REG) (Strengthening measures to prevent and combat economic crime.)

Perioada de implementare: 2019 – 2021

Obiectivul general: Consolidarea capacităților țărilor Parteneriatului Estic de a lupta și preveni infracțiunile economice. Proiectul se va concentra asupra domeniilor în care sunt prezente provocări comune pentru țările Parteneriatului Estic și va contribui la îmbunătățirea înțelegerii și adoptarea de noi instrumente și mecanisme pentru combaterea eficientă a corupției, spălarea banilor și finanțarea terorismului.

Rezultate scontate:

- Măsuri eficiente de prevenire a corupției;
- Capacități instituționale și legale consolidate pentru combaterea corupției;
- Măsuri eficiente privind prevenirea și detectarea spălării banilor și finanțării terorismului;
- Cooperarea (transfrontalieră) și cadrul de reglementare consolidat privind sechestrarea și confiscarea produselor infracțiunii.

PROIECTE PLANIFICATE:

- ☑ **Acordul de finanțare dintre Guvernul Republicii Moldova și Comisia Europeană privind ”Consolidarea supremației legii și a mecanismelor anticorupție în Republica Moldova”**
(Strengthen the rule of law and anti-corruption mechanisms in the Republic of Moldova ENI/2018/041-244).

Perioada de implementare: 84 de luni (perioada operațională de implementare de 60 de luni din data intrării în vigoare a Acordului de finanțare și perioada de finalizare care este fixată la 24 de luni).

Obiectivul general: de a contribui la prevenirea și combaterea corupției

Obiective specifice:

- de a dezvolta toleranța zero față de corupție în rândul cetățenilor Republicii Moldova;
- de a consolida mecanismele anticorupție, incluzând în special mecanismele de investigare și urmărire penală, funcțiile de recuperare a bunurilor, declararea averii, conflictele de interese și prevenirea corupției.

Rezultate scontate:

1. Un grad sporit de participare a cetățenilor în procesul decizional, în special la nivel local, și un grad sporit de conștientizare a cetățenilor cu privire la daunele corupției și metodele de luptă cu aceasta;
2. Capacități instituționale și operaționale consolidate ale instituțiilor specializate de investigare și ale procuraturilor, pentru prevenirea și lupta eficientă și efectivă împotriva corupției și spălării banilor;
3. Sistemul național de recuperare a bunurilor infracționale este funcțional și progrese în ceea ce privește identificarea, înghețarea, gestionarea și confiscarea averii ilicite/nejustificate;
4. Sistemul efectiv de declarare a averii și intereselor personale este pe deplin implementat;
5. Prevenirea mai eficientă a riscurilor de corupție identificate și abordate în sectoarele cu risc înalt relevante, conform strategiilor anticorupție curente și/sau viitoare.